PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

ISSN 1407-9321

● TREŠDIENA, 2008. GADA 26. MARTS ● Nr. 23 (7814) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,35

Vendija gaida vasaru

● Mazā zirdziņa – Šetlendas ponijdāmas Vendijas — un viņa saimnieces Ineses Survilo mīlestība ir abpusēja un komentārus neprasa. Foto: A.Dzerkalis

Plašāks materiāls par to, kā ponijs kļuvis par pilntiesīgu Aglonas pagasta zemnieku saimniecības «Sollomina muiža» iemītnieku, 4. lappusē.

Grozījumi noteikumos par pašvaldību apvienošanās projektu sagatavošanu

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM) izstrādājusi grozījumus noteikumos, kas paredz, ka apvienošanās projektu var sagatavot, ja puse no noteiktajām novadu veidojošām vietējām pašvaldībām ir pieņēmusi lēmumus par apvienošanās projekta izstrādi, informē RAPLM Komunikācijas nodaļas vadītāja vietniece Ilze Dišlere.

Noteikumu projekts paredz, ja lēmumus par apvienošanās projekta izstrādi nav pieņēmušas visas administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumos novadu veidojošās vietējās pašvaldības, apvienošanās projekts tomēr izstrādājams atbilstoši administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumos noteiktajai novada administratīvajai teritorijai. Savukārt pašvaldības, kuras nav pieņēmušas lēmumus par apvienošanās projekta izstrādi, sniedz nepieciešamo informāciju atbildīgajai pašvaldībai, kā arī tām ir pienākums sadarboties apvienošanās projekta ietvaros.

Noteikumu projekts nosaka, ka apvienošanās projekta sabiedriskās apspriešanas ietvaros, atbildīgā pašvaldība informē visas administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumos noteiktā novada veidojošās vietējās pašvaldības iedzīvotājus par iespēju iepazīties ar izstrādāto apvienošanās projektu un iesniegt rakstiskus priekšlikumus un iebildumus.

Tas nepieciešams, lai visiem plānotā novada iedzīvotājiem būtu iespēja iepazīties ar izstrādāto apvienošanās projektu arī gadījumā, ja kāda no vietējām pašvaldībām nav pieņēmusi lēmumu par apvienošanās projekta izstrādi.

Noteikumu projekts paredz, ka pēc RAPLM pozitīva atzinuma saņemšanas atbildīgā pašvaldība projektu nosūta visām novadu veidojošām vietējām pašvaldībām, lai pašvaldības, kuras nav iesaistījušās apvienošanās projekta izstrādē, varētu izvērtēt iespēju veikt apvienošanās projektā noteiktos pasākumus administratīvi teritoriālās reformas realizācijai.

Praksē ir situācijas, kad vairākas no administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumos noteiktajām novadu veidojošām vietējām pašvaldībām nevēlas iesaistīties apvienošanās projekta izstrādē, tomēr sagatavotais noteikumu projekts paredz, ka, ja lēmumus par apvienošanās projekta izstrādi pieņem vairāk kā puse no novadu veidojošām vietējām pašvaldībām, tad šādā gadījumā apvienošanās projekts ir izstrādājams.

Valsts policija skaidro reformas gaitu

Līvānu novada dome saņēmusi skaidrojumu par plānoto reformu policijā no Valsts policijas priekšnieka Alda Lieljukša.

Kā «Novadnieku» informēja sabiedrisko attiecību speciāliste Līvānu novada domē Ginta Kraukle, novada dome vēstulē Valsts policijas priekšniekam skaidroja situāciju, kas saistīta ar novadu paplašināšanu un iedzīvotāju skaita pieaugumu Līvānu novadā. Lai rastu pārliecību, ka pēc reformas tiks nodrošināta labāka policijas pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, pašvaldība lūdza skaidrojumu par to, kā Valsts policija plāno perspektīvo darbu pašvaldību reformas aspektā.

Atbildes vēstulē Valsts policijas priekšnieks skaidro, ka, «lai pielāgotos Eiropas Savienības pamatnostādnēm par reģionu attīstību un saskaņā ar 2003. gada 25. marta Ministru kabineta noteikumiem nr. 133 «Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām», kas valstī nosaka piecus plānošanas reģionus, Valsts policija izstrādā jaunu struktūras modeli, kurā būs piecas reģionālās policijas pārvaldes, un tā izstrādes mērķis ir efektīvāka policijas uzdevumu veikšana, uzlabojot policijas sniegto pakalpojumu kvalitāti, ko iespējams sasniegt:

✔ veicot funkciju decentralizāciju,

✔ padarot struktūrvienības spējīgākas operatīvāk reaģēt uz reālo situāciju,

✔ padziļinot informācijas analīzi.

Izstrādājot jaunu Valsts policijas modeli, tā pamatā ir struktūras, funkciju un personāla izvietojuma pārskatīšana.»

Pašlaik jau ir izstrādāti Vidzemes reģiona policijas pārvaldes un Rīgas reģiona policijas pārvaldes modeļi, un jau šā gada 1. aprīlī darbu uzsāks jaunizveidotā Rīgas reģiona policijas pārvalde, — teikts vēstulē.

Tajā arī uzsvērts, ka konkrētākas pārrunas ar Līvānu pašvaldību tiks turpinātas pēc Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes modeļa izstrādes.

● REKLĀMA ● REKLĀMA ● REKLĀMA

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Godmaņa valdība pie stūres 100 dienas

Premjera Ivara Godmaņa un viņa sastādītās valdības 100 darba dienas apritēs jau šonedēļ, 29. martā. Premjers iepriekš solīja pēc šā datuma sabiedrībai sniegt plašāku savas darbības izvērtējumu, pievēršoties katram valdības 100 dienu darbības programmā ietvertajam punktam un informējot, vai uzdevumi ir paveikti. Šis valdības paveiktā izklāsts tiek solīts 14. aprīlī, raksta «Neatkarīgā Rīta Avīze».

Pašvaldību ministrs dusmojas par neizstrādātajiem teritoriju plānojumiem

113 Latvijas pašvaldībām no 525 joprojām nav izstrādāts teritorijas plānojums, kas ir viens no būtiskākajiem dokumentiem turpmākai attīstībai, ziņo «Diena».

Pirmie valdības dokumenti, kas regulēja teritorijas plānojumu izstrādes kārtību, pieņemti jau 1994. gadā. Tie noteica, ka plānojumiem jābūt spēkā līdz 1997. gadam. Termiņš vairākkārt tika pārcelts, līdz beidzot tika noteikts, ka ilgāk par pērnā gada beigām kavēties vairs nedrīkst. Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija uzskata, ka pašvaldībām bija dots pietiekami ilgs laiks plānojuma izstrādei.

Ministrs Edgars Zalāns teic, ka «plānošana ir vienošanās gan par attīstību, gan par aizsardzību, citādi nevar. Ja viena no komponentēm ņem virsroku pār otru, tad ilgterminā labs gals nav sagaidāms. Plānojums ir tā vieta, kur šīm interesēm jābūt sabalansētām.» Zalāns jau ķēries pie nopietnas rīcības, sākot ar Ķekavas pagasta padomes atlaišanu. Iespējams, ka pēc rūpīgas paskaidrojumu izpētes sekošot arī citu pašvaldību vadītāju atlaišana.

Spriež par partiju uzturēšanu no valsts budžeta līdzekļiem

Partiju finansēšana no valsts budžeta nav populāra ideja sabiedrībā. Par to runā jau gadus piecus, kad Einara Repšes vadītā Ministru kabineta 2003. gada 4. augusta rīkojumā tika noteikts, ka jāizvērtē iespējas finansēt partijas no valsts budžeta līdzekļiem, «kas ļautu mazināt valstisko lēmumu pieņemšanu politisko organizāciju sponsoru interesēs». Pagājušā gada maijā Ministru prezidents Aigars Kalvītis uzdeva KNAB izveidot darba grupu, kas strādātu ar šo jautājumu. Sākotnēji bija paredzēts, ka darba grupai līdz gada beigām jāiesniedz MK attiecīgs politikas plānošanas dokumenta projekts. Premjers Ivars Godmanis šo termiņu pagarināja līdz šī gada 31. martam.

Pa šo laiku izpētīta citu valstu pieredze šajā kuteligajā jomā. To skaitā ir Austrija, Čehija, Dānija, Francija, Itālija, Vācija, Zviedrija, kā arī Igaunija un Lietuva. KNAB darba grupas vadītājs, biroja priekšnieka vietnieks Alvis Vilks atzīst, ka diezin vai jaunu finansēšanas modeli varēs ieviest jau vietējo pašvaldību vēlēšanās 2009. gadā. Visticamāk, jaunā finansēšanas kārtība šis Saeimas laikā vēl nebūšot spēkā.

Ziņas sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Tos, kuri vēlas, Likteņis vada, tos, kuri nevēlas, — velk.

Preiļos maina ielu apgaismojuma stabus

● **Pēc jauna asfalta uzklāšanas pērngad Liepājas ielas iedzīvotāji šogad sagaidīs arī modernizētu apgaismojumu.** Foto: A.Dzerkalis

Liepājas iela Preiļos ir pirmā, kur šogad uzsākta veco ielu apgaismojuma stabu nomaiņa. Līdzīgas pārmaiņas gaidāmas arī Cēsu ielas mikrorajonā, Paulāna ielā un citur, «Novadnieku» informē Preiļu novada domes tehnisko jautājumu daļas vadītājs Jānis Skutels.

Darbu veicēji ir «Latvenergo» nolīgta firma, pašvaldība piedalās ar savu līdzfinansējuma daļu. Situācija nav vienkārša, jo savulaik ielu apgaismojuma sistēmu pašvaldība (tāpat kā pārējās pašvaldības) no «Latvenergo» izpirka. Tajā pat laikā uz stabiem ir arī «Latvenergo» piederošie māju elektropievades pieslēgumi. Tas ievērojami apgrūtina apsaimniekošanu, secina domes speciālists, kā arī projektu izstrādi, sistēmas atjaunošanu un uzlabošanu.

Uz līguma pamata ielu apgaismojuma sistēmu apkalpošana nodota SIA «Preiļu saimnieks» pārziņā. Sertificēti uzņēmuma darbinieki veic izdegušo lampiņu nomaiņu un sīkus remontus.

J.Skutels atgādina, ka gadījumos, ja ielu apgaismojums nedarbojas, Preiļu iedzīvotāji var zvanīt uz SIA «Preiļu saimnieks» avārijas dienestu pa tālruni **5307085**, kura uzdevums ir bojājumus novērst, kā arī uz Preiļu novada domes tehnisko daļu pa tālruni **5307327**.

L.Kirillova

1. aprīlī indeksācijas rezultātā pensijas palielināsies vidēji par 11 latiem, bet no 1. jūnija dubultos piemaksu pie vecuma pensijas

Šogad **1. aprīļa** indeksācijas rezultātā gandrīz 90% pensionāriem pensijas, kas nepārsniedz 150 latus, palielināsies par vidēji 11,50 latiem, tai skaitā vecuma pensijas – par vidēji 11,95 latiem. Pensijas, kas nepārsniedz 150 latus, 1. aprīlī tiks indeksētas, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu kāpumu par iepriekšējo pusgadu. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem, patēriņa cenas no 2007. gada 1. septembra līdz šī gada 29. februārim ir pieaugušas par 10,68%, tāpēc 1. aprīlī pensiju indeksācijai tiks piemērots indekss **1,1068,** «Novadnieku» informē Labklājības ministrijas komunikācijas departaments.

Jaunās pensijas apjomu katrs šīs pensijas saņēmējs var aprēķināt, pašreizējo pensiju (neieskaitot piemaksu pie vecuma pensijas) reizinot ar atbilstošo indeksu. Tā, piemēram, ja cilvēks saņem pensiju 150 latu apmērā, tad viņa pensija pēc indeksācijas būs 166,02 lati (150 x 1,1068 = 166,02).

Pēc LM rīcībā esošajiem datiem, aprīļa indeksācijas rezultātā pensijas palielināsies ap 490 tūkstošiem pensionāriem.

Atgādinām, lai aizsargātu pensionārus no dzīves dārdzības pieauguma un saglabātu viņu pirktspēju, pensiju indeksācija notiek divas reizes gadā – 1. aprīlī un 1. oktobrī. Šogad aprīlī indeksēs tās pensijas, kuru apmērs nepārsniedz 150 latus, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu pieaugumu. Savukārt oktobrī indeksēs gan tās pensijas, kuru apmērs nepārsniedz 150 latus, gan pensijas, kuru apmērs ir no 150 līdz 225 latiem. Pensijas, kas nepārsniedz 150 latus, indeksēs, ņemot vērā gan faktisko patēriņa cenu kāpumu, gan 50% no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem. Bet pensijas no 150 līdz 225 latiem indeksēs, ņemot vērā tikai faktisko patēriņa cenu kāpumu par iepriekšējiem 12 mēnešiem.

Kopumā tiek indeksētas visas valsts pensijas – gan vecuma pensijas, gan invaliditātes, gan apgādnieka zaudējuma pensijas, gan izdienas pensijas.

Savukārt, lai uzlabotu pensionāru materiālo situāciju, **ar 1. jūniju** tiks dubultota piemaksa par katru apdrošināšanas stāža gadu pie vecuma pensijām, kas nepārsniedz 135 latus. Līdz ar to piemaksa tiks palielināta no 0,19 līdz 0,40 latiem par katru apdrošināšanas stāža gadu līdz 1995. gada 31. decembrim. Piemaksa pieaugs vidēji par 7,22 latiem. To paredz Labklājības ministrijas (LM) izstrādātie grozījumi Ministru kabineta noteikumos par ikmēneša piemaksu pie vecuma pensijas, kas 18. martā, apstiprināti valdībā.

Pēc LM aprēķiniem, šogad piemaksu pie vecuma pensijas par katru apdrošināšanas stāža gadu saņems vairāk kā 373 tūkstoši pensionāru.

Piemaksu palielināšanai no valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta šogad būs nepieciešami 19 milj. latu. Atgādinām, ka piemaksu pie vecuma pensijas saņem tie pensionāri, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, un pensijas apmērs mēnesī nepārsniedz 135 latus. Tāpat piemaksu saņem arī pensionāri, kuriem pensija piešķirta ar atvieglotiem nosacījumiem par darbu kaitīgos apstākļos un stāžs ir vismaz 25 gadi, turklāt pensijas apmērs nepārsniedz 135 latus.

«Es tikai palīdzu mainīt dzīvi...»

Mūsu jaukā, smaidīgā, čaklā darba rūķīte... Tā par savu darbinieci, Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālās struktūrvienības vecāko referenti LINDU PUŠŅAKOVU teica viņas priekšniece Elita Jaudzema. Viena – uzkrājusi kolosālu pieredzi darbā ar cilvēkiem, kuri, tā teikt, nav draugos ar likumu. Otra – tikai pāris gadus strādā iestādē, kuras sūtība ir šiem cilvēkiem pasniegt palīdzīgu roku, dot padomu. «Es tikai palīdzu mainīt dzīvi...» Tā, stāstot par sevi, teica pati Linda. Izklausījās kaut kur dzirdēts. Tikai vēlāk atcerējos, ka līdzīgu frāzi – es neesmu burvis, es tikai mācos – teica kādas pasaku filmas tēls. Bet viņiem abiem bija vēlēšanās palīdzēt citiem.

● **Linda Pušņakova ir secinājusi, ka, nākot uz probācijas dienestu, izdarījusi pareizo izvēli. Palīdzēt cilvēkiem izprast sevi, palīdzēt kļūt labākiem – tas dod gandarījumu.** Foto: A.Dzerkalis

— Lai gan probācijas dienests Latvijā vairs nav nekāds jaunums, lielai daļai sabiedrības, šķiet, pavisam maz zināms par to, ar ko nodarbojaties, piemēram, jūs, šī dienesta vecākā referente. Pastāstiet, par saviem pienākumiem.

— Es jau neesmu šeit vienīgā. Struktūrvienībā ir vadītāja, viņas vietniece un mēs – darbinieki jeb referenti. Katram sadalītas funkcijas, par kuru īstenošanu esam atbildīgi. Mana īpašā sfēra, piemēram, ir uzraudzības funkcijas: uzraudzība par nosacīti notiesātajām personām, par nosacīti pirms termiņa atbrīvotajām personām, kā arī nosacīti no krimināltiesībām atbrīvotajām personām. Tas nozīmē, ka man jāpilda prokurora vai tiesas rīkojumi attiecībā uz personām, kurām ir vai ir bijis konflikts ar likumu.

— Spriežot pēc jūsu uzvārda, kas mūspusē ir rets, nākat no Aglonas, vai ne?

— Jā, esmu dzimusi Aglonā, turpat skolā gājusi un arī pašlaik pa pusei dzīvoju Aglonā, vismaz brīvdienas cenšos tur pavadīt. Mans tētis Feoktists ir Aglonas vidusskolas direktors, arī mamma Monika strādā skolā.

— Ja reiz vecāki ir skolotāji, tad arī bērniem, visdrīzāk, tikai dota pedagoģiska ievirze. Bet jūs par skolotāju nekļuvāt. Kāpēc?

— Kļuvu gan. Pēc profesijas esmu sākumskolas skolotāja, bet pēc Rēzeknes Augstskolas pabeigšanas skolā neesmu strādājusi ne dienu. Līdzīgi ir arī ar māsu Lolitu, kura kļuvusi par psiholoģi, bet strādā policijā Rīgā, bet mans dvīņu brālis Andis ir speciālists Lauku atbalsta dienestā Jelgavā.

Būtībā viss bija pavisam vienkārši. Kad pabeidzu augstskolu, nolēmu apskatīt pasauli. Tā sauktās auklīšu programmas ietvaros devos strādāt uz Austriju. Šī valsts man ļoti ļoti patika, toties ģimenē, kurā nokļuvu, attieksme pret mani nebija tā labākā. Iespējams, tā bija sagadīšanās, iespējams, pārņēma skumjas, jo man nebija draugu. Labākās atmiņas ir par brīžiem, ko pavadīju ar vietējās katoļu draudzes locekļiem, kuri mani brīnišķīgi uzņēma, aicināja līdzi ekskursijās.

Pēc laiciņa atgriezos Latvijā, bet man bija skaidrs, ka skolā nevēlos strādāt. Sagadījās tā, ka atradu darbu Rīgā, autoskolā «Mustangs» par administratori. Tā bija kolosāla pieredze, jo diendienā nācās strādāt ar visdažādākajiem cilvēkiem, no pirmā acu uzmetiena novērtēt, iepazīt raksturus, risināt konfliktsituācijas. Tomēr mana ceļotkāre nebija rimusi, devos uz Angliju. Starp citu, biju tur darbā divas reizes. Iepazinu valsti, strādāju fabrikā, sadraudzējos ar bulgāru meitenēm (joprojām regulāri sazināmies un uzturam kontaktus).

— Kas nekait jaunam un brīvam cilvēkam! Austrijā droši vien labi apguvāt vācu, bet Anglijā – angļu valodu...

— Jā, vidusskolā mācījos vācu un angļu, bet augstskolā atkal vācu valodu. Nokļuvusi Austrijā, jutos šokēta – nu pilnīgi neko nesapratu. Bija jāpaiet zināmam laikam, kamēr smadzenēs notika tas klikšķis un varēju sākt runāt. Anglijā toties šķita, ka iejutos vieglāk, arī cilvēki bija pretimnākošāki, ja vien redzēja, ka tu centies runāt angliski. Tajā pat laikā ar meitenēm no Bulgārijas sarunājos krieviski. Tas ir brīnišķīgi, ka vari sazināties vairākās valodās.

Vienu gan esmu pamanījusi, ka ārzemēs cilvēki kopumā ir laipnāki un smaidīgāki, nav tik nīgri un drūmi kā Latvijā. Sākumā brīnījos, kā var tik atklāti un gaiši smieties. Izrādās, var!..

— Mums laikam vēsture bijusi drūma, arī šodien dzīve ir skarba. Ko tur daudz smiesies.

— Man liekas, visam pamatā ir materiālā stabilitāte. Ja mūsu cilvēki pelnītu tik, cik Anglijā, simts procenti, ka visi būtu tikpat smaidīgi.

— Kāds bija jūsu atgriešanās iemesls?

— Kad biju Anglijā pēdējo reizi, aizdomājos par dzīvi. Gadi iet, kamēr skraidīšu pa pasauli, Latvijā mani neviens atplestām rokām negaidīs. Galu galā konkurence darba tirgū arī parādījās. Tā var izrādīties, ka manu vietu aizņems cits.

Izpriedu, ka meklēšu iespējas tuvāk mājām, tuvāk vecākiem. Ziniet, man vienkārši *paspīdēja* šis darbs. Bija izsludināts konkurss uz vakantajām vietām probācijas dienestā gan Preiļos, gan Krāslavā. Nokļuvu Preiļos. Jā, tā tam vajadzēja notikt. Kopš 2005. gada 1. decembra strādāju teritoriālajā struktūrvienībā.

— Iedomājos, ka darba specifika probācijas dienestā jums nebija zināma.

— Tā gan, kamēr pirmā mēneša laikā mani iepazīstināja ar pienākumiem, laiks paskrēja vienā mirklī. Viens no iemesliem, ka es ātri un viegli iejutos šajā darbā, ir kolēģes. Neteikšu, ka citur darba biedri būtu bijuši slikti, bet te – vienkārši lieliskas un izpalīdzīgas kolēģes. Mēs varam izrunāties, pakonsultēties. Mūsu vidū ir populārs tāds termins – supervīzijas. Tā ir sava veida pieredzes apmaiņa, labāko domu un ideju apkopošana.

— Sievietes pēc dabas vienmēr ir bijušas tendētas kādam pasniegt roku, palīdzēt, kā saka, uzvest uz pareizā ceļa.

— Var jau būt, ka tā arī ir... Mums ir simtprocentīgs sieviešu kolektīvs. Teikšu, labi, ka tā, jo apkārt darbā ir pietiekami daudz vīriešu. Piemēram, valsts policijā, ar kuru cieši sadarbojamies, vai arī prokuratūrā. Kad jābrauc nakts apsekošanā, tad aicinām līdzi policistus. Arī reidos viņi mums palīdz.

Nav tiesa, kad saka – sieviešu kolektīvā grūti strādāt, papilnam visādu intrigu un tā tālāk. Man līdz šim ne ar ko tādu nav nācies saskarties. Bez jebkādas konkurences visas esam vienlīdz ieinteresētas pēc iespējas labāk padarīt savu darbu. Ja mani lūdz palīdzēt, vienmēr to daru, jo zinu, ka vajadzības gadījumā palīdzēs arī man.

— Kā jūs īsumā attēlotu savu darba dienu?

— Tā kā man uzticēta uzraudzības funkcija, pie manis ik dienas nāk uzraudzības klienti. Konkrētos laikos, konkrētas personas, kas sadalītas trijās grupās – augsta, vidēja vai zema riska grupā. Jau gatavojot izvērtēšanas ziņojumus, kļūst skaidri katras personas riski, tāpēc, tādai personai nonākot uzraudzībā, es zinu, kā rīkoties, kādām klienta problēmām pievērst vairāk uzmanības.

Nekad nav tā, ka viss notiek pēc plāna. Apstākļi ir dažādi, cilvēki tāpat. Bet viens ir skaidrs – pozitīvs rezultāts ir tad, ja cilvēks ir motivēts, ja saprot, ka tas ir sods, kas jāizcieš. Ir arī citādi, piemēram, uzskata, ka ar nosacītu sodu viegli tikts cauri. Sods šādai personai nešķiet būtisks, nozīmīgs, tāpēc ierašanās probācijas dienestā kļūst par traucēkli. Tad es zvanu, aicinu atnākt atkārtoti vai rakstu brīdinājumu.

Nosacīti notiesātie skaidri zina, ka viņiem ir trīs varianti – uzraudzības beigās rakstu paziņojumu tiesai, ka uzraudzība pabeigta; tiek lūgts uzraudzības termiņa pagarinājums; nosacītā soda aizstāšana ar reālu brīvības atņemšanu. Diemžēl ir nācies saskarties arī ar gadījumiem, kad nosacīto sodu tiesa aizstāj ar cietumsodu. Nosacīti pirmstermiņa atbrīvoto personu manā lokā ir ievērojami mazāk. Katram tiek sīki jo sīki izstāstīti pienākumi, tiesības, iespējamās sekas pārbaudes laikā. Mani klienti to apstiprina ar parakstu. Es saprotu tā – katrs ir pieaudzis cilvēks un atbild par savu rīcību pilnā mērā. Starp citu, manu klientu vidū ir arī divas jaunas sievietes, vecākajai tikai 20 gadi. Negribu teikt, ka man ar viņām ir problēmas. Tā nav, bet kopumā ar sievietēm strādāt ir daudz sarežģītāk. Neesmu īsti *izkodusi*, kāpēc tā, varbūt sievietes prot labāk spēlēt, izlikties.

— Kādos gadījumos panākat labākus rezultātus?

— Ja uzraudzības plānā ietvertie mērķi tiek izprasti, izanalizēti un nāk no sirds. Ne vienmēr mūsu klienti spēj izprast savas iepriekšējās kļūdas un pozitīvi lūkoties savā nākotnē. Ļoti priecājos par tiem, kuri, pie mums nākot, zina, ka nevēlas atkārtot iepriekšējo dzīvi, iepriekšējās kļūdas. Milzīgs gandarījums pārņēma, kad rakstīju iesniegumu tiesai, lai nosacīti notiesātai personai atceļ piespriesto pienākumu. Ceru, ka viņam dzīvē veiksies.

Pārsvarā tomēr attieksme no klientu puses ir negatīva, sak, ko jums vēl no manis vajag... Ir grūti ieskaidrot, ka mēs domājam savādāk. Ka katrs cilvēks pēc savas būtības ir unikāls un neatkārtojams. Ka vistumšākajā dvēselē ir savas labās īpašības. Tāpēc cenšos katrā savā klientā saskatīt ko labu, tajā pat laikā atceroties, ka ir arī ēnas puses.

Kļūt labākiem – tas ir viņu pašu rokās. Es tikai palīdzu mainīt dzīvi. Piemēram, no mūsu sastādītajām probācijas programmām izvēlēties ko vērtīgu, iemācīties to pielietot.

— Būtībā sanāk tā, ka jūsu pedagoģiskā izglītība lieti noder probācijas dienestā.

— It īpaši psiholoģijas zināšanas. Bet ar to ir par maz, pašlaik studēju sociālo pedagoģiju maģistratūrā Latvijas Universitātes Daugavpils filiālē, pamazām jau būs jāsāk rakstīt maģistra darbs. Ticiet vai ne, bet šo to no lekcijās dzirdētā ar labiem panākumiem izmēģinu uz saviem klientiem. Tā es viņus labāk izzinu un reizē pašiem lieku sevi paanalizēt. Dažkārt cilvēki neprot sev noteikt pavisam vienkāršus mērķus. Tāpēc nav ko brīnīties, ka viņi dodas tur, kur straume pagriež. Starp citu, ar mani pašu bija līdzīgi, kad strādāju Anglijā. Sapratu – viss, pietiek, man vajag atrast Latvijā darbu, kas patīk, ko spēju labi paveikt. Bija mērķis – viss aizgāja.

— Vai vecāki nepārmet, ka tomēr nekļuvāt par skolotāju?

— Gluži otrādi, viņi ir apmierināti. Mums radusies pat dziļāka saikne, runājam par problēmām skolā, iesakām šo to viens otram.

— Mācības maģistratūrā droši vien aizņem krietnu daļu brīvā laika, ko varētu izmantot atpūtai, izklaidēm.

— O, jā, referāti jāraksta un tamlīdzīgi. Bet kā nu kuru reizi sanāk,— kad ir luste, tad var daudz izdarīt. Ja gribas atpūsties, tad atkarībā no garastāvokļa guļu nost vai lasu grāmatas. Un ar grāmatām man ir tā, kā citiem ar seriāliem, — ja iesākta, tad jāizlasa vienā stiepienā. Tikai ne kriminālromānus, man nepatīk arī vardarbība, bet kaut kas mīļš, izzinošs par cilvēku attiecībām. Tas ir būtiski arī darbā.

L.Kirillova

Vendija gaida vasaru

Sākums 1. lappusē.

Vendija ar acīm redzamu interesi uzņem ciemiņu ierašanos, jo dzīvniekam tas nozīmē neplānotu izklaidi citādi garlaicīgajā ziemas dienā. Ir jau arī lopiņam tā ziemošana visai apnicīga, jo laiks jāpavada stallītī, pacietīgi gaidot, kad saimnieki nesīs ēdamo, un stundas īsinot tikai ar savas kaimiņienes – jaunas gotiņas sabiedrību. Kas nu kārtīgai poniju dāmai, kāda ir Vendija, par interešu kopību ar tādu radījumu kā gotene varētu būt, bet ko citu lai iesāk? Pavisam bez sabiedrības Vendija nav ar mieru iztikt, tāpēc pirmajos gados viņa savu mītni te, Sollomina muižas lauku mājā «Upenīte» dalīja ar kazu, bet tagad – jau speciāli viņai būvēto stallīti – ar ragaiņu dzimtas pārstāvi.

Vendijas dzīvesvietas oficiālā adrese ir Aglonas pagasts, zemnieku saimniecība «Sollomina muiža», bet saimniece – Inese Survilo. Ar poniju meiteni, vai tik ne vienīgo Preiļu rajonā, savā laikrakstā iepazīstinājām jau pirms gadiem četriem, kad jauniņā Vendija tikko bija apmetusies uz dzīvi Upenītē. Šoreiz braucām lūkoties, kā tad, Latgales apstākļiem eksotiskajai, ponijmeitenei pa šo laiku klājies, kādās gudrībās pieņēmusies.

Dzīvespriecīga, ar tīru spalvu, labi barota, tāda, par kuru mēdz teikt, ka ūdens lāse uz muguras neturēsies (senatnē tā raksturoja labi ar auzām barotus zirgus, no kuru apaļumiem lietus lāses noritēja bez aizķeršanās), Vendija apsveicinās ar ciemiņiem. Gan galvu stiepj pretī, pieradusi, ka katram gribas paglaudīt balto pieri un pabužināt krēpes, gan ar lūpām meklē pa rokām cienastu, kuram taču tur būtu jābūt. Neko neatradusi, dusmīgi sper ar kāju pa zemi un visādi citādi izrāda savu neapmierinātību. Saimniece atļauj zirdziņu uzcienāt ar pīrādziņu, jo mazā dāmīte nesmādējot neko, — ne bērnu dotos cepumus, ne šokolādes gabaliņu, ne burkānu vai siena kumšķi. Bērni, — tie ponijzirdziņa lielākie draugi, un tūrisma sezona – mīļākais gadalaiks. Viņa ar mieru uz muguras nēsāt katru, kam vien svars nav pārāk liels – nepārsniedz 30 kilogramus. To nu gan saimniece stingri pieskata, lai dzīvniekam nesabojātu veselību. Bet citādi, — lūdzu. Ekskursiju autobusi ar bērniem te piestāj ik pa laikam. Vieni var doties jaukā izjādē, bet lielākie – tāpat papriecāties par ņipro lopiņu, bužināt to un glaudīt.

Kad Vendija ieradās Aglonā, tai bija pieci gadi. Toreiz par viņu samaksāju četru liellopu cenu, stāsta Inese. Sākumā gan mākušas bažas, vai pratīs pareizi kopt un apieties, nācies painteresēties, kā lopiņš aprūpējams, bet izrādījies, ka viss jādara tāpat kā ar zirgu, tikai ievērojot, ka tas ir mazs zirdziņš. Tāpat kā ikvienam zirgam, arī ponijam ir savs raksturs un savi niķīši. Vendijai tie izpaužas attieksmē pret saimnieci Inesi un viņas dzīvesbiedru Ziedoni. Vienreiz vairāk klausot vīru, bet citā reizē – saimnieci. Tāpēc tajās reizēs, kad jāizklaidē bērni, pie ponija dodas viņi abi. Izgatavoti īpaši segli, bērns ponija mugurā tiek pieturēts, ko parasti dara Inese, bet Ziedonis dzīvnieciņu vadā. Daudziem lauku bērniem, kas nav bijuši pat zoloģiskajā dārzā, tas ir liels notikums – tāds neparasts dzīvnieks. Reizēm ponijdāmai neesot garastāvokļa mazo ekskursantu izklaidei, tad priekškājas tiekot iecirstas zemē, un uz priekšu ne soli. Inese tādos gadījumos liek lietā visu daiļrunības māku, pierunā un ierunā, sola un labina, kamēr dzīvnieciņam sirds atmaigst, un viņš ķeras pie sava pienākuma pildīšanas. Nevar taču tālu ceļu mērojušos bērnus atstāt vīlušos. Bet tas ir mirkļa untums, jo bērni viņai īstenībā ļoti patīk, un negribas iet prom, kad izjāde beigusies. Ziemā ponijs tiek iejūgts nelielās ragaviņās, bet šoziem sniega trūkuma dēļ no šādas nodarbes nekas nesanāca. Apauši un viss pārējais iejūgs gatavots pēc speciāla pasūtījuma.

Kad ponijs ir pietiekami apjūsmots, bērniem gribas redzēt arī ko citu, tāpēc viņiem ir iespēja dabiskā lauku sētas vidē pavērot vistu un trušu dzīvi.

Mazā zirdziņa ēdienkarte ziemā sastāvot no siena, skābbarības, kartupeļiem, bietēm, auzām, bet vasarā – no ganību zāles. Garšojot maize, cukura graudiņi.

Ar veselību pa šiem gadiem lopiņam problēmu nav bijis, izņemot pirmajā gadā piedzīvoto nelaimi, kad lapseņu uzbrukuma laikā ar dzelzs ķēdi tika smagi traumēta kāja. Kopš tā laika Inese pazīst gan rajona, gan arī Latvijā slavenākos veterinārārstus, kas palīdzēja ponijam izdzīvot un atgriezt veselību, un tagad saka viņiem, sevišķi tiem, kas specializējušies zirgu ārstēšanā, paldies.

Inese stāsta, bet Vendija saimnieka Ziedoņa turētas pavadas galā met brašus lokus pa pavasarīgi mīksto sniegu. Pakašņā ar kāju, ar lūpām pakampj sniega pikuci, atrod arī kādu pavasarīgu kumšķi, liekas uz muguras un pamatīgi izvārtās, pie bērza pakasa sānus un pakaļgalu, joņo, pamet pēcpusi gaisā. Vārdu sakot, ar visu būtni izrāda prieku par tikšanu brīvībā un par alkām pēc vasaras. Tas nekas, ka vasarā dažreiz gribas apciemot tuvākos kaimiņus, kopumā viņa ir saprātīga būtne un turas pie savām ganībām. Ja apnīkot, ejot palūkoties, ko dara saimnieki, un nekādas problēmas ar iekļūšanu virtuvē arī neesot.

Saimniece ar Vendiju sarunājas maigā, glāsmainā balsī. Viņa saka, ka pret dzīvniekiem nekad nepaceļot balsi, taču acīmredzami ponijam pieder vislielākā mīlestība. Tāpēc jau es arī to iegādājos, stāsta Inese, ne jau peļņas dēļ, bet īstenojot savu sapni par personīgo zirgu. Liela zirga turēšana neatmaksātos, jo darbus veic tehnika, bez tam viņa uzturēšana būtu darbietilpīga. Ponijs ir ideāls variants sapņa par zirgu realizēšanai.

Upenītes mājā pastāvīgi dzīvo vienpadsmit cilvēki, četras dažādas paaudzes — vecāki, bērni, mazbērni. Visiem pietiekot gan darba, gan padoma. Inese strādā Aglonas internātvidusskolā, un tā sanācis, ka viens no audzēkņiem papildinājis ģimenes locekļu skaitu, atrodot šeit mājas. Tā ir mana vislielākā bagātība – ģimene, un tas, ka tajā valda saticība un izpratne, ir labas meitas, labi znoti, Dievs devis mazbērnus, priecājas Inese.

Zemnieku saimniecībā kopš mūsu iepriekšējās tikšanās reizes arī citas pārmaiņas. Uzcelta Eiropas standartiem atbilstoša kūts, turpat top šķūnis. Saimniecība nodarbojas ar piena lopkopību, audzē arī cūkas, tur sivēnmāti, dažus jaunlopus, kopj plašo vistu saimi. Piešķirts bioloģiskās saimniecības statuss. Top atsevišķa virtuve un ēdamtelpa tūristu ēdināšanai. Šo lauku māju iecienījuši ceļotāji, kas vēlas aizbēgt no lielpilsētu stresa un maltītēm restorānu iestīvinātajā gaisotnē. Dažs labs jaunlaulāto pāris kopā ar tuviniekiem šo vietu, kur rīti piešalkti skaņām putnu dziesmām, izvēlējies kāzu svinēšanai. Te nelielā pulciņā pie tipiska latgaliešu galda mēdz atzīmēt dzīves jubilejas vai arī atbrauc darbabiedru bariņš, lai relaksētos pirtī uz lāvas.

Inese speciālos divgadīgos pirtnieku kursos Rīgā apgūst zināšanas dziednieciskās pirts noslēpumos un piedāvā iespēju relaksēties ar pirtī iešanas procedūru savas saimniecības melnajā pirtiņā. Pie tās izrakts dīķis. Ūdens spogulis tā vienā galā visu laiku virmo, tur nemitīgi plūst pazemes avots. Mājas atrodas uzkalniņā, daudz augstāk nekā otrpus ceļam esošais Cirīša ezers, arī dīķis ir augstāks par ezera līmeni, bet tomēr līdz malām pilns ar ūdeni.

Pirms pāris gadiem iznākušajā Latgales ēdienu recepšu grāmatā ievietotas arī Ineses mājās tapušas un ikdienā izmantotas azaida receptes, viņa piedalās pavārmākslas kursos, kas tiek organizēti sadarbībā ar «Sloow Food» (lēnā ēdināšana) biedrību. Zem senlaicīgās dzīvojamās mājas bijušā pagraba vietā ierīkota kamīna zāle, kur, sēžot uz dabīga koka bluķīšiem un vērojot liesmu mēļu rotaļas, patīkami iemalkot saimnieces vārīto zālīšu tēju ar medu.

L.Rancāne

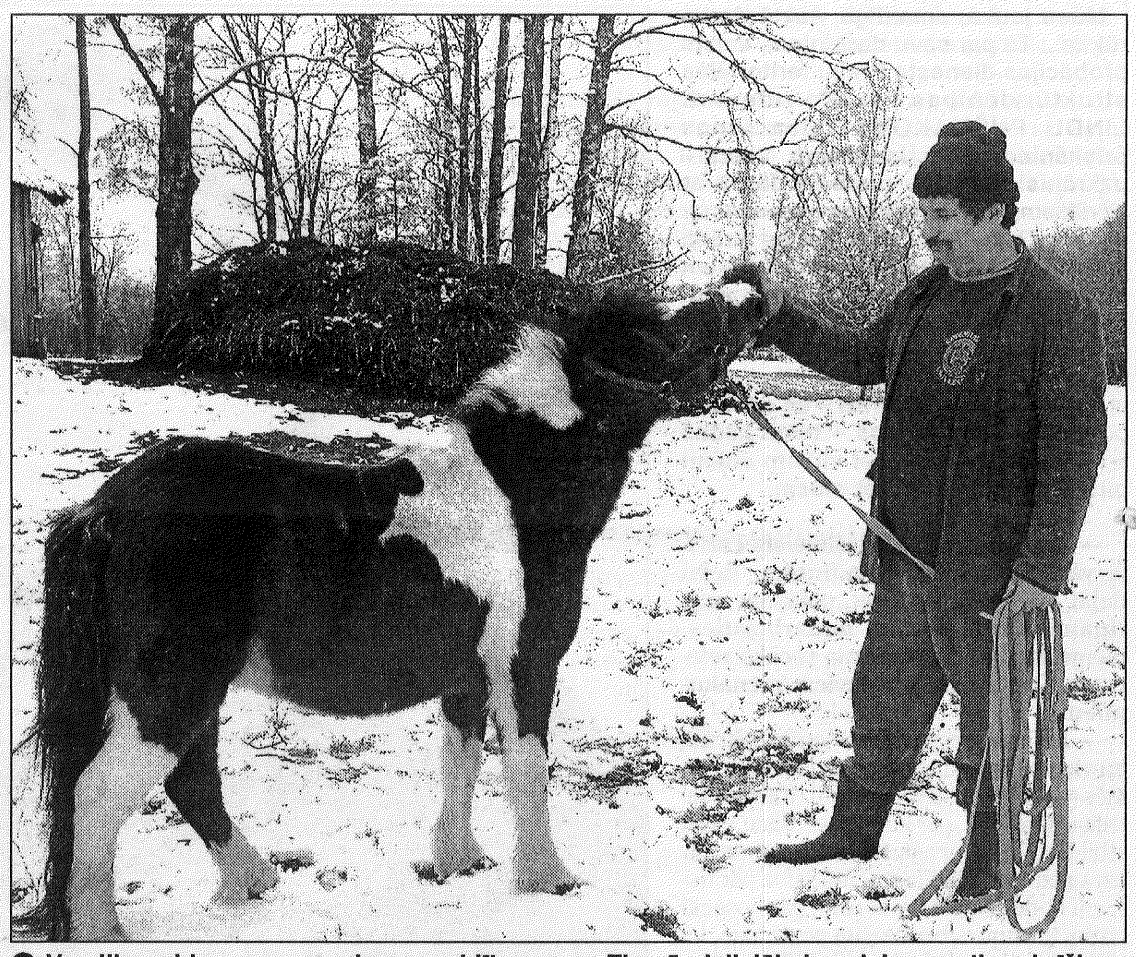

● **Vendija gaida un nevar vien sagaidīt vasaru. Ziemā vislielākais prieks par tiem brīžiem, kad saimnieks Ziedonis ņem pavadu un ponijam ļauj izskrieties pa āru.** Foto: A.Dzerkalis

Mazais zirdziņš – mīlulis, rota, strādnieks un sportists

Ponijs plašākā nozīmē ir mazs zirgs, kura skausta augstums nepārsniedz 147 centimetrus. Vērā tiek ņemtas arī zirga proporcijas, jo vairākumam poniju klasei pieskaitāmo šķirņu zirgiem raksturīgas īsas kājas, salīdzinot ar korpusu. Vairākums Eiropas poniju pēc uzbūves ir tuvāki smagā tipa zirgiem, aukstasiņiem, — tie ir ar biezu apmatojumu, kuplām krēpēm, plati un dziļi.

Poniji jau izsenis bija sastopami Eiropas salās un Skandināvijas ziemeļos, kur raksturīgi bargi klimata apstākļi. Trūcīgā barība, pastāvīgais vējš un sals izveidoja ponijus par augumā maziem un izturīgiem zirgiem. Tāpat mazus zirdziņus var sastapt gan augstu kalnos, piemēram, Indijā, gan zemēs, kur valda karstums un ilgstošs sausums.

Mūsdienās ponijus uzskata par bērnu mīluļiem, taču agrāk ponijus audzēja kāda noteikta darba veikšanai, piemēram, Šetlendas ponijus, kuru augstums skaustā ir 80 – 107 centimetri, izmantoja kravu pārvadāšanai, un nereti krava 20 reizes pārsniedza paša vilcēja svaru. Šetlendas ponijus izmantoja arī ogļu raktuvēs, kur viens ponijs smagi piekrauto vagoneti vilka 300 stundas gadā, pārvadājot līdz 3000 tonnām un pieveicot gandrīz 500 kilometrus. Vairākums poniju pazemē atradās gadiem, nekad neredzot saules gaismu. Pašlaik zirgu mīļotāji var neuztraukties, jo pēdējais ponijs ogļracis aizgājis pensijā 1994. gadā.

Ponijiem raksturīga enerģiska gaita un izturīgi nagi, kam pakavi nav nepieciešami. Ziemā Šetlendas ponijs uzaudzē biezu pavilnu, kas atgrūž ūdeni un ādas virspusi uztur sausu.

Poniju šķirnes ir visdažādākās – no pavisam maziņiem līdz visai prāviem, tā sauktajiem sporta ponijiem, ko izmanto gados jauniem jātniekiem. Ponijus iedala klasēs. Pie A klases pieskaitāmi paši mazākie, kuru augstums nepārsniedz 110 centimetrus, B klasē ietilpst 111 – 128 centimetrus augsti, bet C klasē – 129 – 138 centimetrus augsti poniji. Vēl lielāki poniji atbilst D klasei.

Līdz ar aborigēnajām poniju šķirnēm, pie kurām pieder arī Šetlendas un citas Eiropas ziemeļos sastopamās poniju šķirnes, pie ponijiem pieder arī šķirnes, kas uzlabotas ar zirgu šķirnēm. Viena no uzlabotajām šķirnēm ir Velsas ponijs. Šo šķirni iedala vēl četros tipos, bērnu sportā visbiežāk tiek izmantots Velsas jājamponijs, kas izceļas ar izsmalcinātām proporcijām un labu gaitu.

Vismazākie zirgi pasaulē pieder Falabellas šķirnei. Tie parasti nepārsniedz 86 centimetrus skaustā, bet paši mazākie eksemplāri ir tikai 38 – 45 centimetru augstumā. Šķirnes īpatnība ir tāda, ka katrā nākamajā paaudzē dzimst aizvien mazāki īpatņi.

Latvijā poniji tiek audzēti vairāk nekā 20 gadus, taču tikai nesen to audzēšana vērsusies plašumā. Poniji lauku sētās ienāk kā greznumlieta, kā rota pagalma un ainavas izdaiļošanai. Tapusi arī ciltsdarba programma sporta ponijiem. Latvijā ievests tīršķirnes Šetlendas poniju ganāmpulks.

(No interneta)

Maz laika zemes uzmērīšanai vai priekšapmaksas veikšanai

Valsts zemes dienests (VZD) visiem zemes pastāvīgajiem lietotājiem, kas normatīvajos aktos noteiktajos termiņos bija iesnieguši zemes izpirkšanas pieprasījumu un saņēmuši VZD lēmumu par tiesībām zemi izpirkt, vēlas atgādināt, ka līdz nākamajam termiņam zemes izpirkšanas procedūrā atlicis nepilns pusgads, «Novadnieku» informē Valsts zemes dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Goba.

Normatīvie akti paredz, ka, lai izpirktu pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi, zemes pastāvīgajam lietotājam līdz 2008. gada 1. septembrim vai nu jāveic zemes kadastrālā uzmērīšana (t.i., VZD Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (Kadastra informācijas sistēmā) jābūt reģistrētam zemes robežu plānam) vai jāveic priekšapmaksa par izpērkamo zemi (t.i., jābūt VZD iesniegtam apliecinājumam par veikto priekšapmaksu).

Mērniecības darbi ilgs ap pusgadu

Zemes kadastrālā uzmērīšana jāpasūta mērniecības darbu veikšanai licencētai juridiskajai personai vai Latvijas Mērnieku Biedrības sertificētai fiziskajai personai. Licencēto juridisko personu un sertificēto fizisko personu saraksts, kā arī informācija par to, kuras mērniecības firmas darbojas katrā Latvijas rajonā, pieejama VZD interneta mājas lapā *www.vzd.gov.lv* sadaļas «Mērniecība» apakšsadaļā «Licences un sertifikāti».

VZD atgādina, ka mērniecības darbu veikšana var aizņemt aptuveni pusgadu, tāpēc to nepieciešams pasūtīt laikus. Zemes izpircējam jāņem vērā, ka atsevišķos gadījumos mērniecības procesā var rasties neparedzētas problēmas, piemēram, strīdi ar pierobežniekiem, kā rezultātā process var ievērojami ieilgt. Ja ir bažas, ka līdz noteiktajam termiņam – 2008. gada 1. septembrim – zemi var nepaspēt uzmērīt, lai nezaudētu tiesības zemi izpirkt par kadastrālo vērtību, VZD aicina izmantot iespēju izpirkt zemi ar priekšapmaksu.

Izpirkšana ar priekšapmaksu

Zemes izpirkšana ar priekšapmaksu nozīmē, ka zemes izpircējs pirms zemes kadastrālās uzmērīšanas samaksā pilnu spēkā esošo zemes kadastrālo vērtību privatizācijas sertifikātos (izņemot mežaudzes vērtību, kas būs jāsamaksā pēc zemes uzmērīšanas). Šis zemes izpirkšanas veids dod iespēju nedaudz atlikt zemes uzmērīšanu – šajā gadījumā zemes kadastrālās uzmērīšanas termiņš ir 2009. gada 31. augusts. Taču, izpērkot zemi ar priekšapmaksu, par to var norēķināties tikai privatizācijas sertifikātos (nav iespējas norēķināties naudā, kā tas ir, izpērkot vispārējā kārtībā) un zemes izpircējs nevar pretendēt uz samaksas par izpērkamo zemi samazinājumu.

Zemi varēs nomāt

Ja līdz 2008. gada 1. septembrim zemes izpircējs VZD nav iesniedzis ne zemes robežu plānu, ne apliecinājumu par veikto priekšapmaksu, viņš zaudē iespēju izpirkt zemi par sertifikātiem un kadastrālo vērtību. Šajā gadījumā bijušajam zemes pastāvīgajam lietotājam ir tiesības lietošanā piešķirto zemi turpmāk nomāt no pašvaldības, maksājot par tās lietošanu ne tikai nekustamā īpašuma nodokli, bet arī nomas maksu. Zemi joprojām būs iespējams izpirkt, taču ne vairs par kadastrālo vērtību un ne par sertifikātiem.

Ja zeme jau uzmērīta

Zemes kadastrālā uzmērīšana un priekšapmaksa nav jāveic tiem zemes izpircējiem, kuru izpērkamā zeme jau ir uzmērīta. Šiem zemes izpircējiem VZD iesaka līdz 2008. gada 31. augustam pārliecināties, ka zemes robežu plāns ir reģistrēts Kadastra informācijas sistēmā. Tā reģistrāciju apliecina attiecīgs zīmogs uz zemes robežu plāna. Bez tam, zemes izpircējs par zemes robežu plāna reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā var pārliecināties arī pārskatā par Lauku zemes izpirkšanas reģistrā (LZIR) iekļautajām zemes vienībām, kas tiek publicēts VZD interneta mājas lapā *www.vzd.gov.lv* sadaļā «Aktualitātes».

Zemes izpircējiem, kuru izpērkamā zeme jau ir uzmērīta, nākamais solis zemes izpirkšanas procedūrā ir lēmuma par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu pieprasīšana VZD reģionālās nodaļas biroja klientu apkalpošanas centrā, kas jāizdara līdz 2009. gada 31. augustam. Ar šo lēmumu zemes lietotājam tiek dotas tiesības iegūt zemi īpašumā, kā arī lēmumā tiek norādīts samaksas par izpērkamo zemi apmērs atbilstoši zemes kadastrālajai vērtībai un mežaudzes vērtībai.

Zemes izpircēju informēšanai VZD ir sagatavojis informatīvās lapas par veicamajiem soļiem pastāvīgajā lietošanā piešķirtās zemes izpirkšanai. Tās pieejamas visos VZD reģionālo nodaļu klientu apkalpošanas centros, kā arī VZD interneta mājas lapā *www.vzd.lv*.

Izpirkt varēja 15 gadu laikā

Pavisam Valsts zemes dienestā izpirkšanai normatīvajos aktos noteiktajos termiņos tika pieprasītas vai, pamatojoties uz zemes robežu plānu, Lauku zemes izpirkšanas reģistrā iekļautas 103 392 zemes vienības 409 699 ha platībā. VZD apkopotie dati liecina, ka līdz 2008. gada 10. martam zemes kadastrālā uzmērīšana bija veikta 53 745 zemes vienībām jeb 52% no visām LZIR iekļautajām zemes vienībām, no tām zemes izpirkšanas procedūra pabeigta, t.i., pastāvīgajā lietošanā piešķirtā zeme izpirkta un ierakstīta zemesgrāmatā 24 276 zemes vienībām. Par 1 384 zemes vienībām veikta priekšapmaksa.

Lauku zemes izpirkšanas pieprasījumus varēja iesniegt laikā no 2005. gada 1. septembra līdz 2006. gada 31. augustam un no 2007. gada 1. augusta līdz 30. novembrim. Pieteikšanās lauku zemes izpirkšanai attiecās uz lauku apvidus zemes pastāvīgajiem lietotājiem – fiziskajām un juridiskajām personām, kurām zemes reformas laikā zemi pastāvīgā lietošanā ar attiecīgu lēmumu piešķīrusi pašvaldība vai zemes komisija un kas vēlējās pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi iegūt īpašumā. Pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi bija iespējams izpirkt jau no 1993. gada.

KASKO līgumi neatbilst normatīvo aktu prasībām

Brīvprātīgās sauszemes transporta (KASKO) apdrošināšanas līgumi nav caurskatāmi, noteikumi ir rakstīti patērētājam neskaidrā valodā, kā arī līgumos ir būtisks informācijas trūkums, secina Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC).

Pērn Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) no patērētājiem ir saņēmis tikai 15 sūdzības par apdrošināšanas pakalpojumiem. Taču šogad vien janvārī un februārī iesniegto sūdzību skaits jau ir sasniedzis 12. Lielākoties cilvēki izsaka pretenzijas par KASKO apdrošināšanas pakalpojumiem. Lai saprastu iedzīvotāju neapmierinātības iemeslus, centrs veica projektu, kura laikā izvērtēja desmit KASKO apdrošināšanas līgumus, stāsta PTAC direktore Baiba Vītoliņa. Noslēdzoties projektam, secinājums ir viens – neviens izvērtētais līgums pilnībā neatbilda normatīvo aktu prasībām. Tas nozīmē, ka līgumi ir necaurskatāmi un noteikumi ne vienmēr rakstīti skaidrā valodā, tādēļ patērētājam tos grūti uztvert. «Atsevišķos gadījumos nosacījumi rakstīti tik sīkā drukā, ka bez palielināmā stikla neiztikt,» ironiski norāda B. Vītoliņa. Pētot apdrošināšanas līgumus, aizsardzības centrs secināja, ka piedāvātais KASKO vienā kompānijā var būtiski atšķirties no KASKO citā kompānijā, lai gan cena ir viena un tā pati. «Patērētāji ne vienmēr to apzinās, tāpēc te ir ļoti būtiska apdrošinātāja loma, kurš savam klientam detalizēti izskaidro līguma noteikumus,» atzīmē B. Vītoliņa, piebilstot: «PTAC informācija liecina, ka iedzīvotāji bieži vien neizprot apdrošināšanas riskus, izņēmumus un gadījumus, kad atlīdzības izmaksa tiek atteikta vai samazināta.»

Līdzīgi kā aizdevumu, tāpat arī KASKO līgumos nav pieļaujama situācija, ka strīdus izskata šķīrējtiesa. Taču dažas apdrošināšanas kompānijas savos līgumos to neievēro.

Lai projekta rezultāti nepaliktu tikai PTAC ziņā, bet lai ar tiem iepazītos arī Latvijas apdrošināšanas kompānijas, aizsardzības centrs pēc veiktās izpētes katrai apdrošināšanas kompānijai nosūtīja vēstuli, norādot uz nepilnībām. Marta sākumā bija arī centra un apdrošinātāju diskusija, kurā, pēc B. Vītoliņas teiktā, kompānijas bija pretimnākošas un izteica gatavību konstatētos trūkumus novērst, koriģējot līgumus.

Apdrošināšanas sabiedrības «If Latvia» KASKO produkta vadītājs Kaspars Duburs pauž gandarījumu par PTAC iniciatīvu pētīt arī apdrošinātāju KASKO līgumu noteikumus.

«Piekrītam, ka nereti tirgū sastopami ļoti atšķirīgi līgumu nosacījumi dažādiem apdrošinātājiem, ko klients neievēro, tādējādi, iespējams, nonāk nepatīkamās situācijās. Piemēram, ir norādīti atšķirīgi gadījumi, kad nepieciešams izsaukt policiju negadījuma fiksēšanai un atlīdzības saņemšanai,» saka K. Duburs, izsakot cerību, ka apdrošinātāji no saviem līgumiem izņems klientiem grūti saprotamus punktus. Savukārt BTA viceprezidentei Jeļenai Alfejevai interesants liekas fakts, ka tos, ko PTAC un eksperti atzinuši par netaisnīgiem līgumu noteikumiem, vispārējas jurisdikcijas tiesas atzīst par spēkā esošiem un pildāmiem, tādējādi nosakot, ka nemaz tik netaisnīgi tie noteikumi nav. «Neapšaubāmi, apdrošinātājam ir jānodrošina, lai tā potenciālie klienti saņemtu izsmeļošu informāciju par apdrošināšanas pakalpojumu, un te pozitīvi ir vērtējama arī PTAC iniciatīva vērsties ar lūgumu pie Latvijas Apdrošinātāju asociācijas nodrošināt labas prakses kodeksa izstrādi. Taču viens no jautājumiem, kura izskatīšanā pašreiz rodas zināmas grūtības, ir — kādi līguma noteikumi var tikt atzīti par netaisnīgiem un kādi ir tikai neskaidri. Arī PTAC līdz galam neizprot šo jautājumu, liecina veiktā pētījuma apkopojumi,» secina BTA viceprezidente, piebilstot, ka apdrošināšana ir samērā sarežģīta lieta un bez speciālās izglītības un pieredzes grūti izprast visas nianses. «No līdzšinējiem pētījumiem ir redzams, ka apdrošinātāju klienti nemaz nevērtē sarežģītas nianses, bet savā izvēlē vadās pēc apdrošinātāju reputācijas, uzkrātās pieredzes, draugu un radinieku ieteikumiem un, protams, cenas,» uzsver J.Alfejeva.

Slēdzot KASKO apdrošināšanas līgumu, patērētājam ir jāzina:

1. Kādi ir apdrošināšanas līgumā norādītie apdrošinātie riski, kas ietilpst attiecīgajā apdrošināšanas veidā un kas ir apdrošināšanas objekts;

2. Kādi ir izņēmumi no apdrošinātajiem riskiem un kādos gadījumos apdrošināšanas atlīdzības izmaksa var tikt atteikta daļēji vai pilnībā;

3. Vai apdrošināšanas līguma noteikumi ir pietiekami skaidri un saprotami, vai līgumā esošā informācija nav pretrunā ar informāciju, ko apdrošinātājs ir sniedzis pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas (piemēram, reklāmas bukletos, interneta mājas lapā u. tml.);

4. Vai apdrošināšanas līgumā ir ietverta kārtība, kā jārīkojas, ja iestājies apdrošinātais risks;

5. Kāds ir pašrisks, iestājoties attiecīgajam apdrošinātajam riskam;

6. Kādās valstīs apdrošināšanas līgums darbojas, vai nepieciešama (un cik liela) papildu piemaksa, ja apdrošinātais vēlas izmantot automašīnu ārpus Latvijas;

7. Vai izdevīgāk ir veikt apdrošināšanas prēmijas maksājumu vienā vai vairākos maksājumos, un cik liela ir piemaksa, ja apdrošināšanas prēmija tiek samaksāta vairākos maksājumos;

8. Vai apdrošināšanas noteikumos nav paredzēts ierobežojums tiesīgo lietotāju skaitam. Ja ir, tad kādas sekas ir šā noteikuma pārkāpuma gadījumā;

9. Vai patērētājam ir iespējams izvēlēties savu remontdarbnīcu, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, vai arī to nepieciešams saskaņot ar apdrošinātāju;

10. Vai tiek izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība arī par riepu, riteņu disku un dekoratīvo uzliku bojājumiem;

11. Vai ir paredzēts ātruma ierobežojums (un kāds tas ir), kura pārsniegšanas gadījumā apdrošināšanas atlīdzība netiek izmaksāta;

12. Vai un cik lielā mērā tiek izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība atslēgu, signalizācijas pulšu, valsts reģistrēto numura zīmju, transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības zādzības vai nozaudēšanas gadījumā;

13. Vai ir paredzēti ierobežojumi, ja transportlīdzeklis nakts laikā atrodas neapsargātā teritorijā;

14. Cik ilgā laikā tiek izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība (vai par tās savlaicīgu neizmaksāšanu apdrošinātājam ir paredzēts līgumsods).

TVNET Auto portāls

SPECIĀLISTS IESAKA

Veselīgi kartupeļi – laba raža

Kartupeļu slimības ietekmē gan ražu, gan tās kvalitāti. Pārsvarā visi kartupeļu slimību ierosinātāji saglabājas sēklas bumbuļos, tādēļ stādāmā materiāla kvalitātei ir noteicošā loma augstu un stabilu ražu ieguvei, «Novadnieku» informē Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas vecākā eksperte agronomijā Anita Trūpa.

Apstrādā pirms stādīšanas

Slimību izplatību veicina kartupeļu veģetatīvais pavairošanas veids. Slimības skar bumbuļus veģetācijas periodā un glabāšanas laikā glabātuvēs. Kartupeļu bumbuļus uzglabāšanas periodā bojā sausā, slapjā puve, sudrabotais, melnais un parastais kraupis, novēroti arī kartupeļu lakstu puves un melnkājas inficēti bumbuļi. Pirms stādīšanas rūpīgi jāatlasa slimību, kaitēkļu skartie un mehāniski bojātie bumbuļi. Lai mazinātu kartupeļu melnā kraupja (ierosina dīgstu puves), fuzariozes, fomozes, sudrabotā, paugurainā un parastā kraupja infekciju, jāveic stādāmā materiāla kodināšana. Jālieto pieskares iedarbības fungicīds — kodne. Lietojot kodni, kuras darbīgā viela ir *fludioksonils,* veiksmīgi var ierobežot dīgstu puvi, kraupi, fuzariozi un citas sēnīšu ierosinātās slimības. Ar šo kodni apstrādā bumbuļus pirms stādīšanas. Kartupeļu bumbuļus, kurus inficē tikai melnais kraupis, tieši pirms stādīšanas var kodināt ar kodni, kuras darbīgā viela ir *mankocebs.*

No kaitēkļiem jāatbrīvo augsne

Laukos, kuri invadēti ar sprakšķu (drātstārpu) un maijvaboļu kāpuriem, pirms stādīšanas kartupeļu bumbuļus jāapstrādā ar kodni – insekticīdu, tā darbīgā viela *tiametoksams,* vai kodni, kuras sastāvā ir trīs darbīgās vielas — *tiametoksams, fludioksonils* un *metalaksils-M.* Tā var samazināt bojājumu daudzumu.

Augsni atbrīvot no vairākiem slimību iedīgļiem var mēslošanas līdzeklis, kas satur *kalcija cianamīdu,* tas samazinās arī drātstārpu, pūcīšu, maijvaboļu kāpuru skaitu un kailgliemežu oliņas. Svarīga ir vienmērīga iestrāde augsnē, to var iestrādāt gan rudenī, gan pavasarī. Pavasarī pirms kartupeļu stādīšanas to jāiekultivē augsnē, stingri jāievēro instrukcijā norādītais nogaidīšanas laiks starp mēslošanas līdzekļa lietošanu un kartupeļu stādīšanu.

Bioloģiskajās saimniecībās melnā kraupja ierobežošanai var izmantot mikrobioloģiskos augu aizsardzības līdzekļus, kuri paredzēti kartupeļu bumbuļu apstrādei pirms stādīšanas vai iestrādei augsnē.

Jānodrošina nepieciešamais barības vielu daudzums

Lai mazinātu fizioloģisko slimību, piemēram, bumbuļu rūsas jeb dzelzsplankumu izplatību, augiem augšanas periodā nedrīkst pieļaut kalcija deficītu. Rūsas plankumi vairāk novērojami siltās, sausās vasarās, vieglās augsnēs. Bumbuļu vadaudu sistēmas melnēšanu veicina kālija deficīts bumbuļos un bagātīgi alumīnija un dzelzs krājumi augsnē.

Lai turpmāk mazinātu slimību attīstību, augiem augšanas periodā jānodrošina nepieciešamais barības vielu daudzums. Jāstāda veselīgs sēklas materiāls un jāaudzē slimību izturīgas šķirnes.

Kartupeļus vēlams stādīt, kad augsne ir sasilusi līdz +7...+10°C — nediedzētiem bumbuļiem, bet diedzētiem bumbuļiem augsnes temperatūra var būt virs +4°C.

Par augu aizsardzības līdzekļu izvēli un lietošanu plaša informācija ir atrodama arī VAAD mājas lapā *www.vaad.gov.lv.*

Tehnisko pakalpojumu cenas Latvijā 2007. gadā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Augkopības nodaļa apkopojusi tehnisko pakalpojumu cenas valstī pagājušajā gadā. Apkopojums veikts, pamatojoties uz lauku konsultāciju biroju speciālistu iesūtīto informāciju par būtiskākajiem tehnisko pakalpojumu veidiem. Katrā rajonā cenas tika vāktas no vismaz trijiem tehnisko pakalpojumu sniedzējiem, minot gan minimālās, gan maksimālās cenas. Publicējam vidējos rādītājus.

Tehniskie pakalpojumi	Vidējās cenas 2007. gadā
Šķivošana	20,97 Ls/ha
Organisko mēslu izkliedēšana	2,13 Ls/t
Aršana ar trīskorpusu arklu	31,81 Ls/ha
Kultivēšana (darba platums 4 – 6m)	17,61 Ls/ha
Dziļirdināšana	31,20 Ls/ha
Frēzēšana	22,58 Ls/ha
Planēšana	14,09 Ls/ha
Augsnes kombinētā apstrāde	31,67 Ls/ha
Graudaugu sēšana	16,79 Ls/ha
Biežu sēšana	21,53 Ls/ha
Pievelšana	9,74 Ls/ha
Sējumu ecēšana	9,94 Ls/ha
Biešu rušināšana	18,67 Ls/ha
Kartupeļu stādīšana	34,55 Ls/ha
Kartupeļu vagošana	16,46 Ls/ha
Smidzināšana	11,16 Ls/ha
Minerālmēslu kliedēšana	9,34 Ls/ha
Zāles pļauja (traktors + pļaujmašīna)	21,28 Ls/ha
Vālošana – ārdīšana	13,28 Ls/ha
Presēšana ķīpās	28,37 Ls/ha
Presēšana rituļos (siens)	36,20 Ls/ha
Presēšana rituļos (skābbarība, ieskaitot plēvi)	215,29 Ls/ha
Savācējpiekabe	20,48 Ls/ha
Graudaugu kulšana (hedera platums 3-4 m)	36,31 Ls/ha
Graudaugu kulšana (hedera platums 4-5 m)	36,54 Ls/ha
Salmu smalcināšana	19,38 Ls/ha
Kartupeļu lakstu pļaušana	15,52 Ls/ha
Kartupeļu kratīšana	56,62 Ls/ha
Kartupeļu novākšana ar kombainu	112,15 Ls/ha
Graudu kaltēšana	2,10 Ls/t%
Graudu tīrīšana	5,15 Ls/t
Graudu malšana	11,77 Ls/t
Graudu kodināšana	10,94 Ls/t
Traktora noma (dzinēja jauda 20-40 Zs)	6,86 Ls/h
Traktora noma (kāpurķēžu, dzinēja jauda līdz 100 Zs)	11,87 Ls/h
Kravas automobilis (kravnesība 1,5-10 t)	0,44 Ls/km

Informācija par tehnisko pakalpojumu maksimālajām, minimālajām un vidējām cenām pieejama arī internetā – *www.llkc.lv*

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Bioloģiskie preparāti darbojas nākotnei

Ir vēlēšanās nodarboties ar bioloģisko lauksaimniecību un dārzkopību, neizmantojot ķīmiskos līdzekļus lauku un dārzu mēslošanai, kā arī augu slimību apkarošanai. Zinu, ka Latvijā notiek augu bioloģisko aizsardzības līdzekļu un mēslojuma ražošana. Ko no plašā klāsta iesaka iegādāties speciālisti un kādas ir šo līdzekļu priekšrocības, salīdzinot ar tradicionālajiem līdzekļiem?

Atbildēt uz šo «Novadnieka» lasītāja V.Tauriņa vēstuli lūdzām Preiļu lauku konsultāciju biroja augkopības speciālisti **Inesi Magdalenoku**.

Nekādas ķīmijas

Tiem, kuri tikai plāno sākt saimniekot pēc bioloģiskām metodēm, jāņem vērā, ka augsnes auglība un bioloģiskā aktivitāte jāsaglabā un jāpalielina nevis ar krietnu devu minerālmēslu, bet gan kultivējot pākšaugus, zaļmēslus vai augus ar dziļām saknēm attiecīgajā daudzgadīgajā augu sekā, iestrādājot tīrumos bioloģiskajā lopkopībā iegūtus kūtsmēslus, iestrādājot citas kompostētas vai nekompostētas organiskas vielas.

Arī kaitēkļus, slimības un nezāles būs jāpkaro, apvienojot dažādus pasākumus: atbilstīgu sugu un varietāšu izvēle; atbilstīga augu seka; mehanizētā augsnes apstrāde; kaitēkļu bioloģisko ienaidnieku aizsardzība, nodrošinot tiem labvēlīgus apstākļus; nezāļu iznīcināšana sadedzinot.

Izdalīti no Latvijas augsnes un dabas komponentiem

I.Magdalenoka iesaka pievērst uzmanību Latvijā izstrādātajiem un ražotajiem bioloģiskajiem augu aizsardzības līdzekļiem, kā arī mikrobioloģiskajiem preparātiem dārzkopības un lauksaimniecības vajadzībām. Ar to izstrādi jau kopš 1993. gada nodarbojas SIA «Bioefekts».

Bioloģiskie augu aizsardzības līdzekļi satur mikroorganismus, kas iznīcina augu slimību izraisītājus. To darbība ir ļoti specifiska – nekaitīga augiem, dzīvniekiem, cilvēkiem. Izmantotie mikroorganismi ilga zinātniska darba rezultātā izdalīti no Latvijas augsnes un citiem dabas komponentiem. Tie nav ģenētiski modificēti, brīvi no aktīvām ķīmiskām vielām, tādēļ droši lietojami bioloģiskajā lauksaimniecībā. Lietojot biopreparātus, nav jāievēro nogaidīšanas posms starp apstrādi un augu ievākšanu. Tā kā preparāti satur dzīvus mikroorganismus, tie jāsargā no tiešas saules gaismas un ķīmisko līdzekļu iedarbības.

Bioloģiskie preparāti aizsargā augus, atjauno augsni un nekaitē veselībai – tie darbojas nākotnei.

Bioloģiskie augu aizsardzības līdzekļi

Viens no populārākajiem ir **trihodermīns**. Apstrādājamās kultūras – graudaugi, dārzeņi (kartupeļi, burkāni, tomāti, gurķi, salāti), zemenes, vīnogas, augļu koki un ogulāji, arī dekoratīvās kultūras un sīpolpuķes. Ar trihodermīnu apkaro sniega pelējumu, pelējumu, vārpu fuzariozi, sakņu puves, kartupeļu lakstu puvi, melno kraupi, miltrasu, vīti un citas. Preparāts veicina sēklu dīgšanu, augu augšanu, uzlabo pārziemošanu un mazina slimošanu, nodrošina izcilu profilaktisko efektu un atveseļo augsni. Sausais preparāts augsnē sāk savu aktīvo darbību 5 līdz 7 dienas pēc lietošanas. Tā īpaša priekšrocība ir profilaktisks efekts dārzeņu un puķu stādāmā materiāla saglabāšanā. Miglošanai īpaši parocīgs ir šķīstošais koncentrāts.

Segtās platībās ieteicams **BIO 1**, kas apkaro sakņu puves un pelēko puvi. Bioloģisks fungicīds, kas izstrādā antibiotikas un fermentus, kuri nomāc patogēnus. Saknes attīstās veselas, stipras, spējīgas labāk pārciest nelabvēlīgus apstākļus. Veicina augu attīstību, stimulē derīgo mikroorganismu vairošanos.

Dekoratīvās kultūras un segtās platībās audzējamos augus var apstrādāt ar **BIO 2**, tā apkarojot sakņu puves, bakteriālo puvi un pelēko puvi. Izdala auksīnus un vitamīnus, kas aizsargā augus no infekcijām.

Graudiem un kartupeļiem ieteicams **BIO 3**. Apkarojamās slimības – lapu sausplankumainība, rūsa, miltrasa, sniega pelējums, kartupeļu lakstu puve, kartupeļu melnais kraupis. Satur dzīvas baktērijas un sēnes, šo mikroorganismu grupa ir stabila un efektīva kartupeļu stādījumos un graudu sējumos.

Ar **BIO 4** ieteicams apstrādāt ogulājus un dekoratīvās kultūras. BIO 4 apkaro lapu plankumainību, miltrasu, pelēko puvi. Ieteicams lietot tad, ja nav precīzi zināms augu slimības izraisītājs. Ir profilaktisks efekts un iedarbojas arī ārstnieciski.

Fungicīda un baktericīda iedarbība ir **BIO 5**. Rapsim, bietēm un cukurbietēm apkaro lapu plankumainības, biešu dīgstu puvi, bakteriozes, balto puvi, pelēko puvi un neīsto miltrasu.

Bioloģisks augu aizsardzības līdzeklis ar īpaši plašu iedarbības spektru ir **Biomikss**. Atkarībā no lietošanas formas, izmantojams visām kultūrām: lauka un siltumnīcu dārzeņiem, kartupeļiem, zemenēm, augļu kokiem, ogulājiem, dekoratīvajām kultūrām.

Ar Biomiksu apkarojamās slimības: kartupeļu lakstu puve, kartupeļu melnais kraupis, sīpolu kakla puve, neīstās miltrasas, sniega pelējums, vīte, bakteriālās plankumainības, baltā puve, sakņu puves. Biomikss ir komplekss mikroorganismu maisījums, kas satur septiņu baktēriju un divu sēņu celmus, kuri mazina slimību izraisītāju skaitu, paātrina augu augšanu, veicina ziedēšanu un ražas nobriešanu. Visi preparātā ietilpstošie mikroorganismi veicina augsnes auglību, nodrošina izcilu profilaktisku un ārstniecisku efektu. To ieteicams lietot sarežģītu infekciju gadījumos, jo iedarbības spektrs ir ļoti plašs. Ja veiksmīga agrotehnika, ražību var paaugstināt pat par 50%.

❐❐❐

Bioloģiskos augu aizsardzības līdzekļus lieto divas līdz trīs reizes auga augšanas laikā.

Par bioloģiskajiem kaitēkļu ierobežošanas līdzekļiem, kā arī mikrobioloģiskajiem preparātiem augsnes uzlabošanai – nākamreiz.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

PASAULES ŪDENS DIENA

Eksperti: Latvijā nevis ūdeni piemēro prasībām, bet prasības ūdenim

Latvijā pieejamā informācija par dzeramā ūdens kvalitāti liecina, ka tas neatbilst visām normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, savukārt mediķi un kosmetologi atzīst, ka ieteicamākais ir speciāli filtrētais ūdens, noskaidrots komunikācijas, tirgus un sabiedriskās domas izpētes aģentūras «A.W.Olsen&Partners» veiktajā ekspertu aptaujā par godu Pasaules ūdens dienai, kas šogad tika atzīmēta 22. martā. Tajā pat laikā likumdošana paredz, ka dzeramais ūdens, kurš neatbilst visām prasībām, bet ir veselībai nekaitīgs, tomēr ir piegādājams patērētājiem.

Dzeramais ūdens veselībai

Ir medicīniski noskaidrots, ja cilvēks zaudē 2% ūdens organismā, tad pazeminās darba spējas un rodas trauksmes sajūta. Ja tiek zaudēti 10% ūdens no kopējās ķermeņa masas, tad rodas nopietni funkcionāli traucējumi: runas, redzes, dzirdes traucējumi, parādās murgi, halucinācijas un apziņas zudumi. Zaudējot 15-20% ūdens, iestājas nāve nervu un sirds un asinsvadu sistēmas neatgriezenisko bojājumu dēļ. Bez ūdens nav iespējama smadzeņu un nervu sistēmas darbība.

«Nepietiekamas ūdens uzņemšanas gadījumā asinis var kļūt biezākas un sarecēt, tas veicina mikrotrombu veidošanos mazos asins vados, kas var izraisīt ģīboņus un sirdstriekas. Provocējas arī žultsakmeņu un nierakmeņu veidošanās,» stāsta **Edgars Bodnieks, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas, Internās medicīnas klīnikas gastroenterologs dietologs.**

«Ja cilvēks iekšķīgi lieto nepietiekami daudz šķidruma, tad netiek skalota urīnvadu sistēma, kas sekmē dažādu infekciju attīstību. Veselam pieaugušajam cilvēkam dienā ir jāizdzer tik daudz ūdens, lai dienā veidojas apmēram 2 litri urīna,» iesaka **Māris Jakubovskis, Rīgas Austrumu slimnīcas urologs**.

Taču svarīgi ir ne vien lietot ūdeni, bet arī raudzīties, lai tas būtu tīrs. Kā uzsver aptaujātie mediķi, ūdens kvalitāte ir svarīga visiem cilvēkiem jebkurā vecumu grupā – sākot ar bērnu mātes miesās un beidzot ar sirmgalvjiem.

Medicīnas sabiedrības «ARS» ginekoloģe Ilze Vidnere norāda: «Netīrs ūdens var saturēt zarnu nūjiņas vai dizentērijas baktērijas, kas izraisa infekcijas. Ja sieviete ir stāvoklī, tad šāda infekcija var atstāt arī negatīvu iespaidu uz augļa attīstību. Savukārt gāzēts ūdens veicina vēdera uzpūšanos, kas grūtniecēm rada diskomforta sajūtu.»

«Veselai sievietei dienā ir jāizdzer vidēji no 1 līdz 1,5 litra ūdens, bet grūtniecei, tieši sākotnējā grūtniecības periodā, pat vēl vairāk,» norāda **ginekoloģiskās slimnīcas «LAGS-CENTRS» ginekoloģe Marina Ignatenko.**

Īpaši jādomā par bērniem, jo bērna organisms ir jūtīgs pret paaugstinātu temperatūru, jo bērns mazāk svīst. «Netīrs ūdens var izraisīt dizentēriju un citas zarnu infekcijas, kā arī A hepatītu un stafilodermiju,» norāda **Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas dietoloģijas nodaļas virsārste Diāna Zagorska.**

Mediķi uzsver, ka ūdens, kas mums tek mājās no krāna, satur hloru. Hlors ir koncerogēns, kas sadedzina molekulas. Tāpat Latvijā ūdens satur daudz kalcija un dzelzs, kas arī ir kaitīgi cilvēka organismam. Ūdens vislabāk saglabā savas īpašības, ja to filtrē.

«Ir divu veidu piesārņojumi, kas ūdeni var padarīt cilvēkam kaitīgu. Pirmie ir dažādi ķīmiskie aģenti, smagie metāli, toksiskie piesārņojumi. Otrie ir bakterioloģiskie piesārņojumi, kas ir ūdenim no zemām, purvainām vietām vai ūdens ieguves vietām tuvu notekūdeņiem,» norāda E.Bodnieks, iesakot pārtikā izvēlēties lietot avota, dziļurbuma vai speciāli filtrētu ūdeni.

«Ja domā, kādu ūdeni izvēlēties, tad būtībā vārīts un atdzesēts ūdens nav veselīgs, jo tas ir nedzīvs, tāpēc urologs iesaka ikdienā lietot avota ūdeni. Taču nevis veikalā pirktu, bet no kāda avota dabūtu,» atzīmē M.Jakubovskis, uzsverot, ka svarīgākais ir uzņemt pēc iespējas mazāk vielu, kas nav vajadzīgas mūsu organismam.

Dzeramā ūdens kvalitāte Latvijā

Ņemot vērā ūdens relatīvi lielo īpatsvaru uzturā un nozīmīgumu organisma bioloģiskajos procesos, Latvijas Pārtikas aprites uzraudzības likumā un citos likumdošanas aktos noteikts, ka kvalitātei un drošumam atbilstošs ūdens tiek nostiprināts kā pārtikas produkts un pakļauts visiem citiem pārtikas aprites normatīvajiem aktiem. LR Ministru kabineta noteikumi nr. 63 nosaka, ka «Dzeramais ūdens ir virszemes vai pazemes ūdens, kas neapstrādātā veidā vai pēc speciālas sagatavošanas paredzēts patēriņam cilvēku uzturā, uztura pagatavošanai, kā arī izmantošanai rūpniecībā vai tirdzniecībā neatkarīgi no piegādes veida pa ūdensvada tīkliem vai fasētā veidā un atbilst noteikumos noteiktām obligātām nekaitīguma prasībām.»

Obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības dzeramajam ūdenim, kārtību, kādā novērtējama dzeramā ūdens atbilstība šo noteikumu prasībām, kā arī dzeramā ūdens monitoringa un kontroles kārtību reglamentā Ministru kabineta noteikumi nr. 235 «Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība».

Kā norāda **Veselības inspekcijas Komunikācijas daļas vadītājas vietniece Madara Straupe,** Veselības inspekcija veic plānveida kontroles ūdens apgādes sistēmās katru gadu. Biežāk konstatētās neatbilstības ūdens apgādes sistēmās ir:

✔ dzeramā ūdens laboratoriskie izmeklējumi nav noteikti pilnā apjomā;

✔ nav izstrādāts korektīvo pasākumu plāns, lai novērstu dzeramā ūdens neatbilstību;

✔ stingrā režīma aizsargjoslai nav iežogojuma vai arī tas ir bojāts;

✔ stingrā režīma aizsargjoslai nav uzlikta brīdinājuma zīme;

✔ nav veikta profilaktiskā dezinfekcija;

✔ nav veikta dezinfekcijas efektivitātes kontrole;

✔ dzeramā ūdens kvalitāte neatbilst prasībām.

«Šo problēmu iemesli parasti ir vairāki: paaugstināts dzelzs daudzums; dzeramā ūdens padeves tīklu nolietošanās; cauruļvadu korozija, kā rezultātā ūdensvadā izgulsnējušās daļiņas nonāk dzeramajā ūdenī. Ministru kabineta noteikumu nr. 235 19. punktā noteikts: «Ja dzeramais ūdens attiecīgajā ģeogrāfiskajā teritorijā neatbilst šo noteikumu prasībām, bet nerada draudus patērētāju veselībai un ja minēto neatbilstību nevar novērst 30 dienu laikā, un citā veidā nav iespējams nodrošināt dzeramā ūdens piegādi, Ministru kabinets pēc Veselības ministrijas ieteikuma ar rīkojumu var noteikt ūdenim pazeminātas nekaitīguma vai kvalitātes prasības (īpašas normas) uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus. Ja nepieciešams, īpašo normu piemērošanu var pagarināt uz trim gadiem. Izņēmuma gadījumos īpašo normu piemērošanu var pagarināt atkārtoti vēl uz trim gadiem,» stāsta M.Straupe.

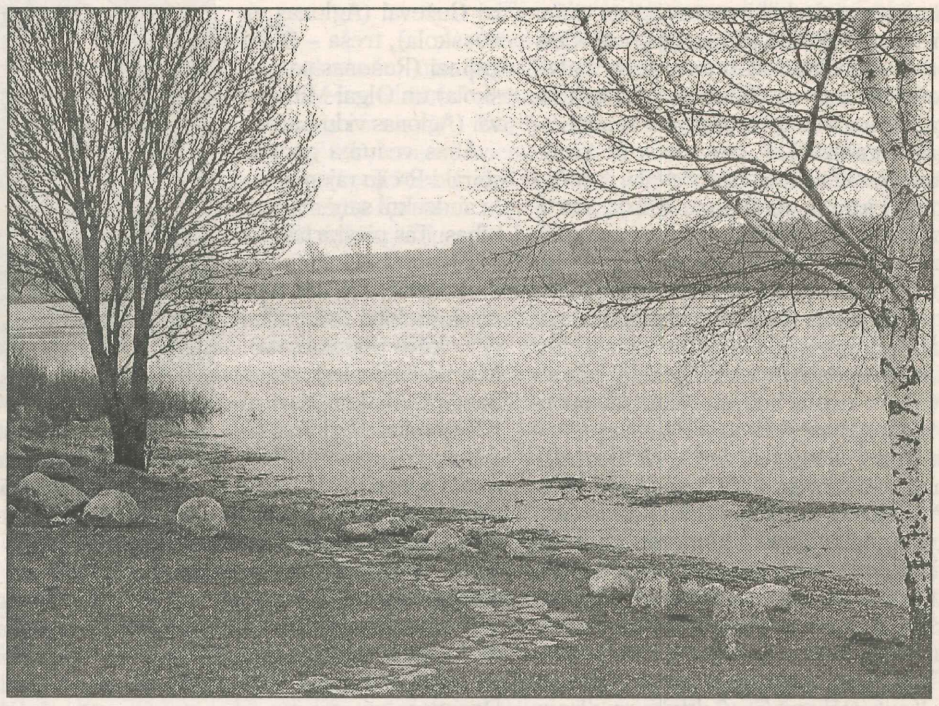

● 70% zemeslodes sastāv no ūdens un aptuveni tikpat arī vidusmēra cilvēks. Jo jaunāks cilvēks, jo procentuāli lielāks ir ūdens sastāvs – nedēļu vecs embrijs sastāv no 97,5% ūdens, jaunpiedzimušā organisms no 70 – 83%;

● bez ūdens cilvēks var izdzīvot mazāk par nedēļu;

● organisma dzīvības procesu realizēšanai optimāli dienā jāuzņem vismaz 1-2,5 l šķidruma;

● pēc Pasaules Veselības organizācijas (PVO) datiem, katru gadu upēs visā pasaulē tiek izmesti 450 miljoni kubikmetru sadzīves un rūpniecības atkritumu;

● PVO dati liecina, ka 80% slimību, tajā skaitā vēzis, attīstās sliktas ūdens kvalitātes dēļ un par upuriem pirmām kārtām kļūst bērni, jo viņi ir divreiz uzņēmīgāki pret slimībām nekā pieaugušie.

«Konstatēts, ka dzeramā ūdens sastāvā esošo ķīmisko vielu izcelsmes avots var būt pesticīdi vai herbicīdi, rūpnīcu atkritumi, gaisa piesārņojums un satiksmes radītais piesārņojums. Arī minerālā ūdens patēriņš ikdienā nav ieteicams. Ārsti uzskata, ka augstais minerālu un savienojumu saturs var radīt apgriezto efektu organismā, ja šis ūdens tiek patērēts ievērojamos daudzumos. Kā piemēru var minēt nātriju, kas paaugstina asinsspiedienu vai nitrātus un nitrītus, kas traucē skābekļa padevi. Dabīgā dzeramā ūdens kvalitāte lielā mērā ir atkarīga no tā avota, pudeļu pildīšanas un dezinfekcijas tehnoloģijas, iekārtu kvalitātes un pudeļu izplatīšanas sistēmas,» informē K.Tjagnirjadko.

Krāna ūdens

Dzeramā ūdens monitoringu īsteno, regulāri laboratoriski pārbaudot dzeramo ūdeni, lai iegūtu informāciju par tā atbilstību vai neatbilstību noteikumu nekaitīguma un kvalitātes prasībām, kā arī par pārmaiņām dzeramajā ūdenī. Pa ūdensvadu iedzīvotājiem piegādātā dzeramā ūdens kārtējo monitoringu veic ūdensapgādes uzņēmums, gan Sabiedrības veselības aģentūra (SVA), nodrošinot auditmonitoringa realizāciju. Dzeramā ūdens monitoringu ūdensvadā veic, ņemot paraugu telpā vai iestādē no krāna tajā vietā, kur dzeramo ūdeni lieto patērētājs.

2006. gadā valsts auditmonitoringa programma ietvēra 517 ūdensapgādes uzņēmumus, tika pārbaudīts 571 dzeramā ūdens paraugs, kas aptvēra aptuveni 80% no iedzīvotājiem piegādātā dzeramā ūdens apjoma un 58% no visiem Latvijas iedzīvotājiem.

Veicot auditmonitoringu, dzeramā ūdens paraugu neatbilstība tika konstatēta:

✔ pēc ķīmiskajiem rādītājiem – 431 paraugā jeb 75,5%;

✔ pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem – 58 paraugos jeb 10,2%.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2006. gadā palielinājusies dzeramā ūdens neatbilstība ķīmiskajiem un mikrobioloģiskajiem rādītājiem. Izvērtējot auditmonitoringa rezultātus, kvalitātes un nekaitīguma prasībām neatbilstošu ūdeni saņem 25% iedzīvotāju, pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem — 1,2% iedzīvotāju, liecina SVA dati.

Ūdens skaistumam

Kosmetologi norāda, ka ūdeni nekādā gadījumā nedrīkst aizstāt ar ādas kopšanas līdzekļiem, jo ūdens mums ir ļoti nepieciešams un neviena ķermeņa un sejas kopšanas procedūra nenotiek bez ūdens līdzdalības. Taču ādai ir nepieciešams attīrīts un mīksts ūdens.

«No piesārņota un nekvalitatīva ūdens jebkura tipa ādai var sākties dažādas problēmas. Tas ir tāpēc, ka ūdens, kas pie mums nonāk pa krānu, ir ciets, *paķer* līdzi no cauruļvadiem rūsu un visādus citus mikroorganismus, kas pasliktina ādas izskatu. Tādēļ mēs lietojam visādus palīglīdzekļus: losjonus, tonikus, attīrošo pieniņu utt.,» stāsta kosmetoloģe Natālija Priedīte, piebilstot, ka Latvijas ūdens nav no labākajiem un tādēļ labākais ir filtrēts ūdens, jo tas ir mīkstāks.

Arī **Starptautiskā mācību centra «Spa School» kosmetoloģe Edīte Ivaņņikova** piekrīt, ka par ūdens zemo kvalitāti stāsta tas, kā izskatās mūsu nagi, mati, sejas āda, jo Latvijā ūdens ir smags, hlorēts un agresīvs. «Novārīts ūdens ir labāks par cauruļvadu ūdeni, bet tas būtībā ir «nedzīvs» un smags ūdens. Vārot ūdeni, izgaro skābeklis, kas ir tik ļoti nepieciešams ādai. Līdz ar to, jo vairāk ūdeni vāra, jo nedzīvāks tas kļūst,» stāsta E.Ivaņņikova, piebilstot, ka ādai un matiem nav nepieciešams mineralizēts ūdens.

Jaunrades darbu konkurss Naaizmērstules piemiņai

Aglonas vidusskolā uz Latgales dzejniecei Naaizmērstulei veltītā jaunrades darbu konkursa noslēgumu pagājušajā nedēļā pulcējās skolēni un skolotāji no tuvām un tālām vietām, kā arī cilvēki, kas bija sarūpējuši balvas labāko darbu autoriem. Balvu patiešām bija vesels birums, tās bija sagādājuši gan uzņēmumi, gan sabiedriskās organizācijas, gan viena no partijām, gan Rēzeknes Augstskola, gan Aglonas bazilika. Ar dāvanu klāstu, kas tika pasniegtas savu skolu skolēniem, bija ieradušies arī Latgales rajonu un Aglonas pagasta, kā arī Preiļu rajona padomes pārstāvji. Konkursa noslēguma pasākuma norisei, ieskaitot tējas galdu konkursa dalībniekiem, līdzekļi bija atvēlēti no rajona budžeta. Katrs no sponsoriem balvas piešķīra pēc saviem ieskatiem, bet pilnīgi visu darbu vērtēšana bija uzticēta žūrijai. Tajā darbojās Monika Pušņakova, Aglonas vidusskolas skolotāja, Anita Vaivode, Aglonas internātvidusskolas skolotāja un Didzis Vanags, internātvidusskolas direktors, Vija Ancāne, uzņēmēja, Maizes muzeja vadītāja, Ginta Rutka, Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes studente.

Kopvērtējumā 5. – 7. klašu grupā pirmā vieta netika piešķirta, otrā pienācās Aijai Vasiļevskai no Riebiņu vidusskolas, trešā – Kristiānai Kurcenbaumai no Aglonas vidusskolas. Atzinību saņēma Anda Abuže un Samanta Smirnova (Aglonas vidusskola), Aldis Skromāns, Andris Grebežs (Rušonas pamatskola), Nadja Bogdanova (Jersikas pamatskola), Zaiga Ondzule (Priekuļu pamatskola).

8. – 9. klašu grupā par uzvarētāju atzīta Laura Greize (Aglonas vidusskola), 10. – 12. klašu grupā – Kristīne Pizāne (Riebiņu vidusskola), otrā vieta attiecīgi piešķirta Evijai Vasiļevskai (Riebiņu vidusskola) un Maijai Guževai (Aglonas vidusskola), trešā – Olgai Ļaļinai (Rušonas pamatskola) un Olgai Mihailovai (Aglonas vidusskola).

Abās vecuma grupās vairāki Preiļu rajonu skolu audzēkņi saņēma atzinības. Tās piešķirtas Ilonai Kuprei (Galēnu pamatskola), Andim Kļavinskim, Intai Gribonikai (Priekuļu pamatskola), Martai Gedroic-Juragai, Santai Garkalnei, Karīnai Kiseļevskai (Aglonas vidusskola), Sanitai Ivanovai (Jersikas pamatskola), Jānim Baško (Rušonas pamatskola), Jolantai Šmukstei (Riebiņu vidusskola).

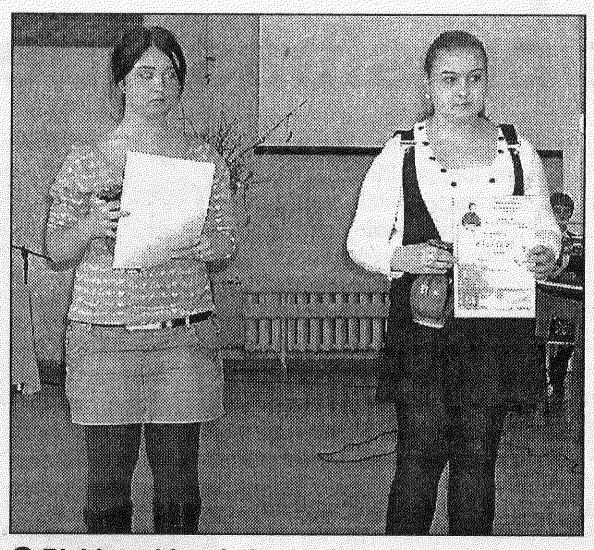

● **Riebiņu vidusskolas audzēknes Evija Vasiļevska (no kreisās) un Aija Vasiļevska kopvērtējumā savās klašu grupās ieguva otrās vietas. Meitenes saņēma vairākas balvas arī citās nominācijās.**
Foto: A.Dzerkalis

Konkursam par moto bija ņemti vārdi no Naaizmērstules vārsmām «Latvija, celīs ... Es asu Ceļš, Patīseiba un Dzeive».

Jaunrades darbu konkursā piedalījās 25 Latgales skolas no Preiļu, Daugavpils, Krāslavas, Jēkabpils, Ludzas, Rēzeknes rajoniem, iesūtīti 105 darbi. Skolēnus konsultējuši 37 skolotāji. Saviem sacerējumiem bērni bija likuši skanīgus un filozofiskus nosaukumus, piemēram, «Mana Latvija», «Manas mājas – Latvija», «Mans ceļš – patiesības ceļš», «Mūsdienu egoisms uzvar patriotismu un mīlestību pret valsti», «Latvija – manas pasaules sirds», «Zinošam, protošam, — tam turēt Tēvu zemi» un tamlīdzīgus. Šogad pirmo reizi konkursā piedalījās arī ilustrētāji.

Balvas bija sarūpētas arī skolotājiem, atbalstītājiem un sponsoriem. Skolas dejotāji un dziedātāji klātesošos iepriecināja ar jaukiem priekšnesumiem.

Naaizmērstules piemiņai veltītā jaunrades konkursa, kas notika jau trešo gadu pēc kārtas, organizēšanu bija uzņēmusies Aglonas vidusskola, bet visas ar to saistītās rūpes – latviešu valodas un literatūras skolotāja Monika Pušņakova. Katru gadu konkursam ir cita tēma.

Dzejnieces Naaizmērstules, īstajā vārdā Rozālija Tabine, dzīves un daiļrades ceļš saistīts ar Aglonas pagastu un skolu, vietējā Maizes muzejā ierīkots viņas piemiņas stūrītis.

Mazpulcēni sagatavo darbu par Latgales dziedošo babiņu

Salas pamatskolā notika grāmatas «Latgales dziedošā babiņa» atvēršanas svētki, kuros piedalījās projekta galvenie īstenotāji – Anspoku 990. mazpulka dalībnieki, daudzi ciemiņi un dziesmu teicēja, dziedātāja, Gribustu ciema iedzīvotāja **Anna Romanovska.** Viņa arī nodēvēta par Latgales dziedošo «babiņu», kura dziesmu kamolīti gan tinusi, gan šķetinājusi no agras bērnības līdz pat saviem 86 gadiem.

Salas pamatskolas mazpulcēni šogad savam darbam bija izvēlējušies tēmu par dziedošo «babiņu» — dziesmu teicējas un pratējas mūžu, kā arī apzinājuši un apkopojuši viņas dziedātās dziesmas. Teicēja vairākas reizes apciemota mājās, pierakstīti dziesmu vārdi, magnetofonā ieskaņots izpildījums, dziedošā «babiņa» iemūžināta videoierakstā. Palīgos lūgts arī mūzikas skolotājs Jāzeps Skutelis, kurš atsevišķām dziesmām pierakstījis notis. Noorganizēts arī brauciens pie Annas Romanovskas brāļa Ludviga uz Viļāniem, lai paklausītos, kā skan dziesmas brāļa un māsas kopīgā izpildījumā.

Grāmatā «Latgales dziedošā babiņa» apkopotas 62 dziesmas, bet kopumā pierakstītas vairāk nekā 100 teicējas dziesmas.

Prezentējot izdevumu, kurš pagaidām sagatavots tikai dažos eksemplāros, teicējai tika uzdāvināts mazpulcēnu ierakstītais disks, kasete un videofilma ar viņas iemūžināto balsi, kā arī sagatavotā grāmata.

Šo lielo darbu savas slavenās novadnieces dzīves gājuma izpētei un apzināšanai bērni veica skolotājas Lilijas

● **Anna Romanovska savā goda dienā kopā ar mazpulcēniem un pedagogiem, kas parūpējās, lai viņas plašais dziesmu pūrs tiktu saglabāts arī nākamībai.**

Upenieces vadībā. Ar lielu interesi un atbildību darbojās mazpulcēni — māsa un brālis Kristīne un Kaspars Vjakses, Santa Gribuste, Līga Gribuste, Iveta Pastare, Gunta Kodore, materiālu apkopošanu uz datora veica skolotāja Anita Vjakse.

Anna Romanovska kopš pirmssākumiem dzied kopā ar Bindaru sievu folkloras ansambli, kas piedalījās arī grāmatas prezentācijā. Aizkustinošajos svētkos klāt bija arī priesteris Aigars Bernāns, jo Anna Romanovska visu mūžu ir dziedājusi Pieniņu baznīcas korī. Mazpulcēni stāstīja par teicējas mūža gājumu, skolēni un skolas absolventi bija sagatavojuši muzikālus priekšnesumus, ar ko sveica dziedātāju un ciemiņus. Grāmatas prezentācijas svētkos piedalījās arī rajona padomes un rajona iestāžu, Saunas pagasta padomes pārstāvji. Tā bija īsti dziesmota diena, jo pasākuma dalībnieki sākumā kopīgi nodziedāja «Es dziedāšu par tevi, Tēvu zeme», bet nobeigumā — «Cik skaidra volūda», savukārt Annas Romanovskas izpildījumā skanēja dziesma par svēto Jāzepu, jo bija 19. marts – Jāzepa diena.

Vēl pirms grāmatas prezentācijas Annai Romanovskai bija sagādāts patīkams pārsteigums, — kopā ar skolas pedagogiem un ar pagasta padomes atbalstu viņai bija iespēja apmeklēt operas «Karmena» izrādi Latvijas Nacionālajā operā. Savu bērnības un jaunu dienu sapni par uzstāšanos uz skatuves Latgales meitenei nebija izdevies piepildīt, toties šajā ziņā paveicies brālim, kurš kļuvis par operdziedātāju, tiesa, pavisam tālā un svešā pasaules malā.

BIBLIOTĒKA IETEIC LASĪTĀJIEM

Preiļu galvenā bibliotēka ar «Novadnieka» atbalstu ieteic lasītājiem jaunas grāmatas, ko saņēmusi kā dāvinājumu no SIA «Apgāds Zvaigzne ABC» Zvaigznes grāmatu nama.

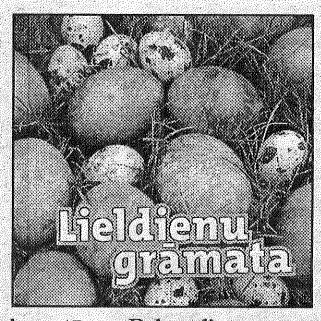

Nākošajām Lieldienām noteikti noderēs padomi, kas gūstami **«Liedienu grāmatā».** Tajā apkopota informācija par latviešu tautas tradīcijām pavasarī – Lieldienās un arī pirms tām – Pelnu dienā, gavēnī, Pūpolsvētdienā. Grāmatā var smelties padomus, kā izrotāt telpas, karināt šūpoles, krāsot olas, un kāpēc tas jādara. Dotas dažādu ēdienu un dzērienu receptes Lieldienu galdam, kā arī interesanti fakti par paipalu, pīļu, zosu un strausu olām, un ko no tām var pagatavot. Grāmata papildināta ar interesantiem faktiem par Lieldienu tradīcijām citās valstīs un arī par mākslinieka Petera Karla Faberžē darinātajām olām.

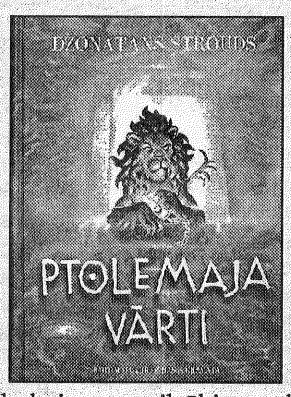

Aizraujošu romānu cienītāji sagaidījuši turpinājumu romāniem «Samarkandas amulets» un «Golema acs». **Džonatana Stroud**a darbs **«Ptolemaja vārti»** ir Bartimaja trilogijas noslēdzošā, trešā grāmata.

Notikumi risinās Londonā. Tajos darbojas gan cilvēki, gan burvji, gan gari. Interesanti ir burvju amati: Lielbritānijas premjerministrs, kara ministrs, informācijas ministrs utt.

Brīdī, kad valsts atrodas grandiozas sazvērestības priekšā, kļūst skaidrs, ka londoniešus var glābt tikai burvis Netenjels, studente Kitija un džins Bartimajs. 2000 gadu laikā tikai viens cilvēks – Aleksandrs Ptolemajs ir spējis iziet cauri vārtiem, kas šķir Zemi no Citas pasaules, kur mīt gari, dvēseles un diez kas vēl. Kitija nolemj to atkārtot, lai beidzot samierinātu cilvēkus un garus, burvjus un džinus, lai reiz izbeigtu saimnieku un vergu attiecības un lai kopā cīnītos pret ļaunumu, kas var iznīcināt cilvēkus.

Viņi visi trīs – burvis, cilvēks un gars satiekas. Vai viņiem izdosies glābt Londonu un atjaunot pasaulē pastāvošo kārtību? Vai Kitija būs līdzvērtīga partnere burvjiem un džiniem? Tas uzzināms šī apjomīgā darba lappusēs.

Vai vēlies mājās kaut ko jauku un interesantu izgatavot? Tādā gadījumā bibliotēkā jāpaņem un mājās jāapskata grāmata **«Dari pats!».** Tajā iekšā ir daudz labu darbiņu un ideju, kuras katrs var realizēt pats. Un nevajadzēs nemaz tik daudz līdzekļu, lai kaut ko izveidotu, varbūt tikai kāda palīdzību.

Ņemot padomu no grāmatas, ikviens var izgatavot grāmatzīmi, papīra dzirnaviņas, burvju cepuri un vēl daudz ko citu. Katra darbiņa gaita aprakstīta četros vienkāršos soļos. Grāmatas sērijas nosaukums ir «Darbīgā bite», un tā domāta pirmsskolas vecuma bērniem, kas grib būt čakli kā bitītes.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

ALŪKSNES RAJONĀ

Ielu «bēres» parāda alūksniešu vienotību

Alūksnē notika neparasta akcija ar mērķi pievērst uzmanību Alūksnes ielu kritiskajam stāvoklim. Akcijas laikā tika «apbērētas» ielas, izdauzītajās bedrēs liekot ziedus, kā arī veikts viena santīma balsojums, metot sīknaudu vienā no trijām burkām. Uz tām bija uzrakstīti domes darba vērtējumi «teicami», «ļoti vāji», «apmierinoši».

Akcija pievērst uzmanību Alūksnes ielu kritiskajam stāvoklim ieguva negaidīti lielu atsaucību un Lielajā Ezera ielā pulcēja vairākus simtus cilvēku. Tagad akcijas organizatori un atbalstītāji gaida Alūksnes pilsētas domes atbildes reakciju – konkrētu rīcības plānu šīs problēmas risināšanai.

Pirmie cilvēki ar un bez ziediem norises vietā sāka pulcēties jau pirms oficiāli paredzētā laika, bet noteiktajā laika posmā sanāca kupls skaits atbalstītāju un interesentu. Ziedu gan nebija daudz, taču ielas bedrēs iegūla gan ar melnu lentu pārsieti tūju zari, gan plaucēti bērzu zariņi, daudzi bija atnesuši sveces un novietoja tās ielas malā gluži kā bēru ceremonijā. Atnācējiem tika dota iespēja interesantā veidā paust savu vērtējumu Alūksnes pilsētas domes darbībai. Šim nolūkam bija nepieciešams viens santīms, kuru varēja iemest ielas malās novietotajās burkās ar uzrakstiem — «teicami», «apmierinoši» un «ļoti vāji». Jāatzīst, visa pasākuma laikā pildījās vien trauks ar uzrakstu «ļoti vāji». Akcijas beigās burkas tika aizvākotas un nogādātas pilsētas domē. Pasākums tika arī iemūžināts videoierakstā un paliks pilsētas vēsturē kā unikāls notikums. Akcijas dalībnieku vidū bija gan skolēni, gan ģimenes ar bērniem, gan pensionāri, gan braucēji, gan kājāmgājēji, kurus vienoja sašutums par pilsētas ielu kritisko stāvokli.

Daudzi alūksnieši atklāti pauda savu viedokli, to vidū arī uzņēmējs Andris Sarapu.

— Esmu sašutis par pilsētas domes ieilgušo bezdarbību, kā rezultātā pilsētas ielas ir vārda tiešā nozīmē izdemolētas. Man kauns uzņemt ciemiņus, kuri atbraukuši no citām pilsētām, jo citviet tā neizskatās. Tagad taču ir tik daudz un dažādu iespēju piesaistīt Eiropas projektu naudu, atliek vienīgi sekot šim procesam līdzi un iesaistīties, — teica alūksnietis.

Akcijas organizators Māris Šļivka atzina, ka cilvēku atsaucība ir apbrīnojama, taču to, vai tā patiešām ir izdevusies, rādīs laiks.

— Akcijas galvenā nozīme ir cilvēku apvienošanās kopīga mērķa vārdā. Ja dome neieklausīsies tautas viedoklī, radīsies pamatotas šaubas, vai tur «sēž» cilvēki, kuriem ir svarīgas alūksniešu intereses, — akcijā teica Māris Šļivka. Alūksnietis saka paldies visiem, kas atnāca, un īpaši tiem, kas iesaistījās akcijas organizēšanā, piemēram, sagatavoja plakātu ar aicinājumu vērtēt domes darbību. Viņš pateicās arī cilvēkiem, kuri paši iesaistījušies organizēšanā, uzstādot mūziku norises vietā, kā arī reklamējot pasākumu internetā un uz afišu stabiem. Arī citi pasākuma apmeklētāji bija pārsteigti par to, cik alūksnieši var būt vienoti un organizēti situācijās, kad ir ļoti nozīmīgi izteikt savu viedokli.

Akciju apmeklēja arī Alūksnes pilsētas domes deputāts Armands Musts, kurš atzinīgi vērtēja šādu alūksniešu iniciatīvu un atzina, ka, iestājoties atbilstošiem laika apstākļiem, iespēju robežās plānots uzsākt ielu remontus.

— Piekrītu, ka ilgākā laika posmā – 17 gadus – pilsētas ielas nav remontētas, tām nav bijuši labvēlīgi arī pēdējo gadu laika apstākļi, taču nu tās pamazām tiks sakārtotas. Lai uzzinātu kaimiņu pieredzi, viesojāmies Veros un iepazināmies ar igauņu pielietotajām tehnoloģijām. Alūksnes pilsētas dome izveidojusi īpašu komisiju, kas meklēs risinājumu, kā ilgtermiņā uzturēt pilsētas ielas kārtībā. Viens no variantiem varētu būt veidot pašiem savu pašvaldības iestāžu brigādi, kas regulāri seko līdzi ielu stāvoklim, nepieļaujot lielu plaisu un bedrīšu veidošanos.

Deputāts pajokoja, ka varbūt noderīgāk būtu šajā akcijā katram atnest vienu bruģakmeni nevis ziedu, — tā vismaz darījuši Ludzas iedzīvotāji, kuri rīkojuši līdzīgu akciju.

«Malienas Ziņas»

● **Alūksnes iedzīvotāji izdomājuši oriģinālu veidu, kā domes uzmanību pievērst neizbraucamajām ielām, — liekot ziedus bedrēs.**

«NOVADNIEKA» REDAKCIJAS PIEBILDE.

Alūksniešu oriģinālā ideja ir apsveicama, un būtu īstenojama visā valstī kopumā. Ielu un ceļu stāvoklis ir katastrofāls. Daudzo bedru dēļ brauktuves atgādina lamatas, un autovadītāji uz taisnas ielas vai šosejas stūres nemitīgi spiesti griezt te pa labi, te pa kreisi. Neko neglābj arī ar šķembām aizbērtās bedres atsevišķās ielās, jo akmens gabali no bedrēm jau izdauzīti, un laime vēl, ka nav trāpījuši kādam gājējam.

● **Metot sīknaudu burkās, iedzīvotāji vērtēja domes darbu.**

Alūksnes variantā vai arī jebkurā citā vietā Latvijā aizbildināšanās ir viena, — valstij un pašvaldībām trūkst līdzekļu brauktuvju remontiem un uzturēšanai kārtībā. Tajā pašā laikā valsts jau ir apsolījusi 55 miljonus latu pašvaldībām, ko tās saņems pēc apvienošanās. Tā ir ciniska rīcība pret katru valsts iedzīvotāju, kas šodien spiests kļūt par ķīlnieku, pieciest katastrofālo situāciju uz ceļiem, bojāt savus personīgos transporta līdzekļus, radīt un piedzīvot riskantas situācijas, izvairoties no bedrēm.

LUDZAS RAJONĀ

Zilupes stallī – zirgu pajūgu braukšanas sacensības

Zirgu sporta kompleksā *Zilupes stallis*, kas atrodas Zaļesjes pagasta Lomašos, pirmo reizi Latvijā notika Latvijas šķirnes braucamo zirgu pajūgu sacensības.

Kopš 2004. gada šā tipa šķirnes zirgu saglabāšanu un audzēšanu atbalsta Eiropas Savienība. Lai popularizētu šo zirgu audzēšanu, Latvijas Zirgaudzētāju biedrība uzrakstīja projektu sacensību rīkošanai. Ideju atbalstīja un līdzekļus piešķira Zemkopības ministrija. Darbā iesaistījās šķirnes zirgu audzētāju asociācija. Zilupē notika sacensību pirmais posms, nākamie paredzēti Valmieras rajona Burtniekos, Jelgavā un Kuldīgā. Tiks aptverta visa Latvija, bet noslēgumā apkopoti rezultāti.

Zilupes stallis tika izvēlēts tāpēc, ka tur ir vislabākie apstākļi sacensībām manēžā. Komplekss sācis darboties 2004. gadā un ierīkots atbilstoši mūsdienu prasībām.

Šis sporta veids – draivings – ir vissenākais pasaulē. Tā ir starptautiski atzīta sporta disciplīna, kur braucējs vada viena, divu vai pat četru zirgu pajūgu. Sacensībām ir vairākas daļas – iejāde, maratons un distance ar šķēršļiem. Latvijā ar draivingu tikai sāk nodarboties, tāpēc sacensībās izmantoja vien dažus programmas elementus.

Sacensībās Zilupē piedalījās tikai viena zirga pajūgi. Saku aizjūgā līnijdroškā iejūgts zirgs, sava braucēja vadīts (pēc noteikumiem pajūgā jābūt vēl vienam pasažierim), izbrauc manēžā. Tiesneši vērtē vairākas prasmes – cik precīzi zirgs apstājas pie šķēršļa, kā pāriet no soļiem rikšos un otrādi, kā skrējienā izdara pagriezienu, kā iziet cauri vārtiņiem, pāri tiltiņam, veic serpentīnu un iet atpakaļgaitā. Lai sacensības būtu interesantākas, braucējiem jābūt krāšņos tērpos. Piemēram, uzvarētāju komandas braucējas no Jēkabpils rajona bija ģērbušās tautas tērpos.

Sacenībās Zilupē piedalījās seši pajūgi, viens startēja ārpus konkursa. Sacensībās zirgu audzētājiem bija arī daži profesionāli jaunumi. Te varēja iegādāties dažādas zirglietas no zemnieku saimniecības «Apkalnmājas» amatnieku darbnīcas, kā arī pirmos laikraksta «Zirgu Pasts» numurus.

«Ludzas Zeme»

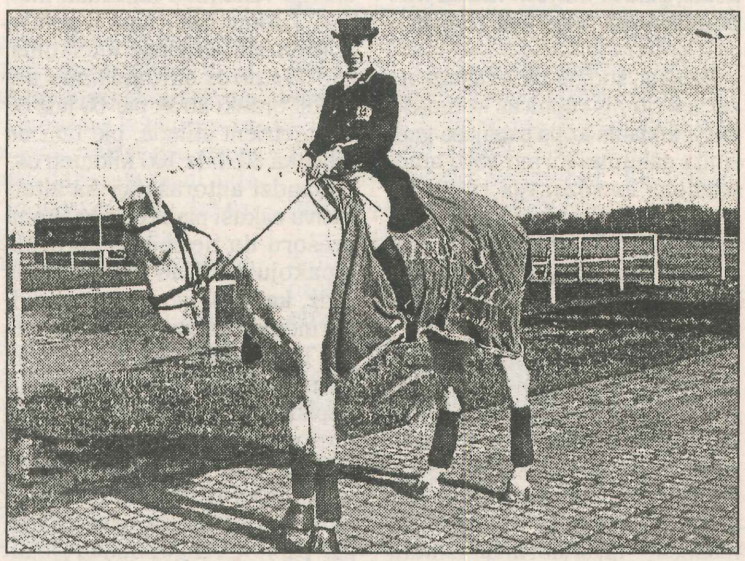

● **Sporta zirgs Hanoveres ērzelis Rekords ir Zilupes staļļa lepnums. Sacensībās tas nepiedalījās, bet gan demonstrēja iejādes elementus. Rekordam ir septiņi gadi, iejādē tas vēl ir jaunuļa vecums (Olimpiskajās spēlēs drīkst piedalīties zirgi no 12 gadu vecuma), bet panākumi Latvijas mērogā jau labi, iegūta sestā un septītā vieta.**

Gaidāmas izmaiņas un jaunas sadaļas Krimināllikumā

20. martā Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts projekts virknei grozījumu Krimināllikumā (KL), ko izstrādājusi Tieslietu ministrijā (TM) izveidotā pastāvīgā KL darba grupa, «Novadnieku» informē TM Sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Laura Pakalne.

Kā teikts likumprojekta anotācijā, pašlaik KL paredzēta krimināltatbildība par ceļu satiksmes noteikumu un transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, ja tas izdarīts alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē un tā rezultātā cietušajam nodarīti miesas bojājumi. KL paredzētais noziedzīgais nodarījums ir kvalificēts kā mazāk smags noziegums, jo tas tiek izdarīts aiz neuzmanības un par to KL paredzēta brīvības atņemšana uz laiku, ilgāku par diviem gadiem.

Transportlīdzekļa vadīšana alkohola ietekmē atbilst Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzētajiem administratīvo pārkāpumu sastāviem, kuros paredzēta administratīvā atbildība par transportlīdzekļa vadīšanu, ja izelpotā gaisa vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz noteiktas promiles.

Saskaņā ar Krimināprocesa likumu procesa virzītājs var izbeigt kriminālprocesu, ja persona, kas izdarījusi krimināpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi. Līdz ar to, ja cietušais un apsūdzētais paziņo par izlīgumu, tiesa, nepārbaudot lietas materiālus, var pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no krimināatbildības.

Rezultātā, persona, kas izdarījusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzēto administratīvo pārkāpumu, tiek sodīta ar arestu un lielu naudas sodu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības par automašīnas vadīšanu, savukārt persona, kas izlīgusi ar cietušo, var tikt atbrīvota no krimināatbildības, nesaņem nekādu sodu un var turpināt izmantot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības.

Līdz ar to sagatavoti grozījumi KL, kas novērsīs gadījumus, kad minētais noziedzīgais nodarījums tiks atzīts par mazāk smagu noziegumu, tas ir – nodarījumi, kas izdarīti aiz neuzmanības, bet par kuriem brīvības atņemšana paredzēta ilgāka par desmit gadiem, ko paredz jaunie grozījumi, kļūs par smagiem noziegumiem un nebūs iespējas noslēgt izlīgumu ar cietušo. Līdz ar to tiesa nevarēs izbeigt pret personu kriminālprocesu.

KL nosaka, ka tiesa, notiesājot nepilngadīgo nosacīti, var noteikt viņam piespiedu līdzekļus. Turklāt tiesa var uzlikt notiesātajam par pienākumu ievērot nosacījumus, kurus tiesa atzīst par nepieciešamiem soda mērķa sasniegšanai.

Gadījumā, ja tiesa uzskata par vajadzīgu piemērot nepilngadīgai personai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus, tā var atbrīvot nepilngadīgo no piespriestā soda. Tādēļ reizēm veidojas situācijas, ka tiesai, piemērojot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus – īpaši ievietošanas sociālās korekcijas izglītības iestādē gadījumā, persona vienlaicīgi nevar pildīt tiesas piemērotos pienākumus.

Lai novērstu normu dublēšanos, piemērojot nepilngadīgām personām nosacītu notiesāšanu, paredzēts izslēgt no KL normu, kas nosaka, ka tiesa, notiesājot nepilngadīgo nosacīti, var noteikt viņam piespiedu līdzekļus.

KL nodaļa «Noziegumi pret cilvēci, mieru, kara noziegumi, genocīds» paredz krimināltatbildību par genocīdu. Pašlaik KL nav normas, kas paredz krimināltatbildību par genocīdu veikušo režīma attaisnošanu vai par genocīdu veikušo personu slavināšanu. Eiropas Padomes Ietvarlēmuma «Par rasisma un ksenofobijas apkarošanu» projekts nosaka, ka dalībvalstīm jāparedz krimināltatbildība par publiskas attaisnošanas, noliegšanas vai rupjas banalizēšanas Starptautiskās krimināltiesas statūtos definētajiem genocīda noziegumiem. Pēc grozījumu apstiprināšanas Saeimā KL būs noteikta krimināltatbildība par genocīdu veikušo režīmu vai par genocīdu notiesātu personu publisku slavināšanu, attaisnošanu vai īstenotā genocīda noliegšanu.

KL nosaka atbildību par ar akcīzes nodokli apliekamo preču aprites noteikumu pārkāpšanu. Pašlaik KL nosaka vienādu atbildību par atšķirīga smaguma noziedzīgiem nodarījumiem. Pie akcīzes precēm pieder alkoholiskie dzērieni, tabakas izstrādājumi, naftas produkti, bezalkoholiskie dzērieni un kafija. Līdz ar to nav samērojama atbildība starp, piemēram, kafijas aprites noteikumu un naftas produktu aprites noteikumu pārkāpumiem.

Lai diferencētu atbildību, KL vēlas ieviest atsevišķu sadaļu «Nelikumīga naftas produktu uzglabāšana, pārvietošana (pārvadāšana) vai realizācija». Likumprojekts izstrādāts ar mērķi noteikt atsevišķā tiesību normā krimināltatbildību par nelikumīgu naftas produktu uzglabāšanu, pārvietošanu (pārvadāšanu) vai realizāciju.

Grozījumi stāsies spēkā pēc akceptēšanas valdībā un pieņemšanas Saeimā. Likuma grozījumu projekts nodots saskaņošanai.

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no 17. līdz 23. martam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdaļā reģistrēti 29 notikumi, «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palīdze Liena Lāce.

Aizvadītajā nedēļā rajonā reģistrētas četras zādzības un divi mantas tīšas bojāšanas gadījumi. Vēl reģistrēti deviņi ceļu satiksmes negadījumi, trijos no tiem cietuši un traumas guvuši cilvēki. Sešas personas bija sēdušās pie transportlīdzekļa stūres, atrodoties alkohola reibumā, bet vienam no vadītājiem nebija arī likumā noteiktajā kārtībā iegūtu transportlīdzekļa vadīšanas tiesību.

Lietuvietis brauca dzērumā un bez tiesībām

17. martā Līvānos policijas darbinieki apturēja kādu 1973. gadā dzimušu Lietuvas Republikas pilsoni, kurš vadīja automašīnu Ford Sierra alkohola reibumā. Izrādījās, ka šim braucējam nav arī likumā noteiktā kārtībā iegūtu transportlīdzekļa vadīšanas tiesību.

Atpakaļgaitā uzbrauca gājējam un aizmuka

17. martā Līvānos pagaidām nenoskaidrotas markas automašīnas vadītājs, braucot atpakaļgaitā, uzbrauca 1987. gadā dzimušam gājējam un notikuma vietu atstāja. Gājējs negadījuma laikā guva traumas un medicīniskās palīdzības saņemšanai tika nogādāts Jēkabpils slimnīcā.

Mākslinieki nesmādē pat tualetes sienas

18. martā policijas dežūrdaļā saņemts iesniegums par to, ka Aglonā autobusu pieturas tualešu telpai aprakstītas sienas.

Pārbaudīs, vai autovadītāja tiesības ir viltotas

19. martā rajona policijas pārvaldē saņemts materiāls no Ceļu satiksmes drošības direkcijas Preiļu nodaļas par to, ka kāda 1980. gadā dzimuša vīrieša autovadītāja tiesībās, kas izsniegtas Lietuvas Republikā, ir konstatētas viltojuma pazīmes.

Nozagta virsjaka ar dokumentiem un mobilo telefonu

19. martā ar iesniegumu policijā griezās kāds 1962. gadā dzimis Līvānu iedzīvotājs. Viņš bija konstatējis, ka no dzīvesvietas ir nozagta vīrietim piederoša melna virsjaka, kurā atradās Latvijas Republikas pilsoņa pase, maksājumu karte un mobilais telefons «Nokia».

Sabojāta auto ātrumkārba

Policijā saņemts iesniegums par to, ka 23. martā Līvānu novada Rožupes pagastā kādam 1935. gadā dzimušam vīrietim piederošajai automašīnai VW Golf tikusi sabojāta ātrumkārba.

Konstatē, ka alkoholu pārdod nepilngadīgām personām

Pagājušās nedēļas nogalē rajonā tika pārbaudītas piecas tirdzniecības vietas. Pārbaudes laikā konstatēts, ka trijās no tām alkoholiskie dzērieni tika pārdoti nepilngadīgām personām. Par konstatētajiem faktiem tika sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Riepa tukša. Jāņem rezerves ritenis

Katram autovadītājam ir gadījies, ka negaidot riepa izlaiž gaisu. Jāņem laukā no bagāžnieka rezerves ritenis.

Izrādās, šodien tik ierastais rezerves ritenis rūpnīcas komplektācijā iekļauts kopš pagājušā gadsimta sākuma. Pirmo reizi automašīnas ar rezerves riteni no 1909. gada komplektēja ASV kompānija «Rambler». Līdz tam autovadītāji līdzi vadāja rezerves kameras, kuru nomaiņa bija ilga un sarežģīta.

Deviņdesmitajos gados automašīnas sāka komplektēt ar pagaidu riepām, kuru izmērs ir mazāks par standarta, un ar to iespējams nokļūt vienīgi līdz servisam. Alternatīvu meklējumi sākās līdz ar kompaktklases automašīnu rašanos – tajās normāla izmēra riepai vietas atlika arvien mazāk.

Arī mazākā rezerves riteņa diametrs ir standarta, tikai riepa ievērojami plānāka un vieglāka. Ja tāda riepa tiek uzmontēta, īpaši priekšpusē, autovadītājam jābrauc sevišķi uzmanīgi, jo transportlīdzekļa vadāmība kardināli mainās. Turklāt braucamo ir grūtāk nobremzēt. Ražotāju ieteikums, šādi *apautas* automašīnas nedrīkst braukt ātrāk par 60 līdz 80 kilometriem stundā, pie tam ne tālāk kā 80 līdz 100 kilometrus.

Daudzi autoražotāji kā alternatīvu sākuši piedāvāt tikai kompresoru un hermētiķi aerosola iepakojumā. Kad autovadītājs redz, ka gaiss no riepas apzūd, hermētiķis pa ventili jāiepūš riepā. Tā speciālais sastāvs atradīs vietu, kur gaiss plūst laukā, un to aizpildīs. Pēc tam jāliek lietā kompresors.

Procedūra vienkārša, tomēr tā var likvidēt tikai nelielus caurumus. Hermētiķis nespēs aizdarīt pat paprāvas naglas radīto spraugu, tas netiks galā ar plīsumu, kas radies, uzbraucot ielas apmalei.

Izeju no situācijas atradušas dažas vadošās riepu ražošanas kompānijas. Aptuveni pirms desmit gadiem tika izgatavotas speciālas riepas, kas ļauj pat bojājuma gadījumā, gan ar nelielu ātrumu un nelielā attālumā, turpināt ceļu. Šādām riepām ir biezākas un stingrākas sānu malas, riepas spēj izturēt automašīnas svaru un neļauj riteņu diskiem saskarties ar ceļa klājumu.

Cita veida pastiprinātas izturības riepās tiek ievietoti speciāli diski, kas darbojas līdzīgi kā lielāka biezuma un cietības sānu malas. Diski uzņem automašīnas radīto slodzi, kad riepā zūd spiediens, bet palielina tās svaru. Šāda tipa riepas pārsvarā izmanto pret bruņotu uzbrukumu aprīkotās automašīnās, kurās par lieku svaru un degvielas patēriņu neuztraucas.

Visām pastiprinātas izturības riepām ir kopīga īpašība – to cenā ir ievērojami lielāka par parasto riepu cenu. Pie tam speciālisti iesaka šāda tipa riepas nelabot.

Pēc preses materiāliem

PASMAIDĪSIM

☺ ☺ ☺

— Jāni, kāpēc tu tik sadrūmis?
— Tikko gandrīz nobraucu savu sievasmāti.
— Kā? Tavam auto nenostrādāja bremzes?
— Nē, nenostrādāja gāzes pedālis...

☺ ☺ ☺

Daži ķirurgi sēž kafejnīcā un pārspriež dažādas operācijas, kurās viņi ir piedalījušies. Pirmais saka:

— Man vislabāk patīk operēt bibliotekārus, jo viņiem visi orgāni sakārtoti alfabētiskā secībā.

Otrs atbild:

— Arī ar elektriķiem ir ļoti vienkārši – tiem visi orgāni sakārtoti pēc krāsu kodiem.

Trešais piebilst:

— Es dodu priekšroku advokātiem – viņiem nav sirds, nav mugurkaula, un viņu galvas un pēcpuses var samainīt vietām.

Ceturtais, visu noklausījies, saka:

— Nē, cienītie, visvieglāk ir operēt automehāniķus.

— Kāpēc?

— Tāpēc, ka, ja pēc operācijas dažas detaļas paliek pāri, viņi to saprot un nedusmojas.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____ **Derīgs līdz 27. martam.**

T	ā	l	r	.																								

Talonā jāieraksta sludinājums tikai par VIENU objektu.

Aizpildīšanas noteikums: viena rūtiņa — viena zīme.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14, Tālr./fakss 53-07057.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

SLUDINĀJUMI • SLUDINĀJUMI • SLUDINĀJUMI

Pārdod

bioloģiskā saimniecība sēklas auzas. Tālr. 26002346;

2. laktācijas grūsnu melnraibu govi. Tālr. 5329652, mob. 26644971;

vai izīrē 2-istabu dzīvokli Preiļos (lauktehnikas rajonā), 53 m^2. Tālr. 26565225;

AUDI 100 (1984.g. izl., TA, 1,8, labā tehn. stāvoklī, neliels defekts, 500 EUR). T.26176682;

AUDI 100 (1988.g. izl., 2,0 l, TA līdz 09.08., gāze - benzīns, pelēkā metāliskā krāsā, piekabes āķis, lūka, teicamā stāvoklī, 1100 EUR). T.22317097;

AUDI 100 (1989.g. izl., TA, benzīns - gāze, miglas lukturi, lūka, labā tehn. stāvoklī). T.29819022;

AUDI 100 (2,2i, 1986.g. izl., labā vizuālā un tehn. stāvoklī) vai maina. T.28216109;

AUDI 100 AVANT (1994.g. izl., melna, 2650 EUR), AUDI 100 C4 (1991.g. izl., zilā metāliskā krāsā, 1900 EUR). T.22332898;

AUDI 100 AVANT (2,2, 1989.g. izl., TA, melna, el. stikli, spoguļi, lūka, pilna pakete). T.29104776, 26606714;

AUDI 100 C4 AVANT (2,8, 1994.g. izl., melna, lietie diski, TA, nomainīta eļļa, siksnas, 2700 EUR). T.26768740;

AUDI 80 (1,9 TD, 1992.g. izl., 2100 EUR), VW LT 35 (2,4 D, 1995.g. izl., kravas, 2000 EUR), kvadraciklu (400 kub.cm). T.29491720;

AUDI 80 (1985.g. izl., TA līdz 29.01.2008., remontējama ritošā daļa, dzinējs un virsbūve - kārtībā, Ls 220). T.22431908;

AUDI 80 (1987.g. izl., 1,8, gāze - benzīns, TA līdz 20.10., lūka, piekabes āķis, Ls 700). T.22032234;

AUDI 80 (gāze - benzīns, 1987.g. izl., 1,8, TA, lūka, lietie diski, Ls 700). T.22032234;

AUDI 80 B4 (1994.g. izl., sarkana, 1500 EUR). T.26527870;

AUDI 80 B4 (1994.g. izl., TA līdz 09., 2,0i, el. logi, signalizācija, spoilers, tikko no Vācijas). T.28708087;

AUDI A4 TDI (1,9, 1995.g. izl., melna, 5 l/100 km, labā tehn. stāvoklī). T.28630859;

AUDI A4 TDI (1,9, 1995.g. izl., tumšā krāsā, el. stikli, spoguļi, Air Bag, signalizācija, stūres pastiprinātājs, 5000 EUR). T.28630859;

AUDI A6 (2,5 TDI, 1995.g. izl., melna, sedans, klimata kontrole, apsildāmie sēdekļi, tikko no Vācijas, 5700 EUR). T.26150999;

AUDI B4 (1995.g. izl., 1,9 TDI, AVANT, TA, ABS, hidrostūre, Air Bag, el. stikli, el. spoguļi, el. lūka, lietie diski, stereo, melna, teicamā stāvoklī, no Itālijas). T.26157177;

BMW 316i (1995.g. izl., TA līdz 10.2008., tumši zilā krāsā, el. pakete, pusādas salons). T.26143156;

BMW 320 (lietie diski, 17 kondicionieris, ādas salons). T.29964244;

BMW 524 TD (1991.g. izl., ABS, kondicionieris, stereo CD, lūka, M+S, slapja asfalta krāsā, labā stāvoklī, steidzami). T.26812395;

BMW 525 (1989.g. izl., TA līdz 20.02.2008., vajadzīgs neliels remonts, steidzami, lēti, var rezerves daļām). T.28752291;

BMW 525 (melna, TA, ir vasaras - ziemas riepas ar diskiem). T.29409541 (vakaros);

CITROEN MX BREAK (2,1_Di, 1993.g. izl., zaļā metāliskā krāsā, el. stikli, spoguļi, sēdekļi, signalizācija, stereo, teicamā stāvoklī, Ls 1000). T.26465677;

FORD GALAXY (2,0 benzīns, 1995.g. izl., tumši zilā krāsā, mazs nobraukums, jauna TA, no Lietuvas, 4400 EUR). T.26540197;

FORD GALAXY (2,3 l, 1998.g. izl., automātiskā ĀK, gāze - benzīns, 10 - 12 l/100 km, gāzes cena - Ls 0,359l, 4000 EUR). T.28362111;

FORD MONDEO (1996.g. izl., 1,8i, 16 v, UNIVERSAL, melna, el. pakete, TA līdz 05.02.09., labā tehn. un vizuālā stāvoklī). T.28637847;

FORD SCORPIO (1985.g. izl., ir TA, Ls 290, steidzami). T.28346683;

FORD SCORPIO (1995.g. izl., 2,5 TDI, UNIVERSAL, melna, R 16, klimata kontrole, jauna TA, koka imitācijas apdare). T.29107287;

FORD SIERRA (2,0), VAZ 2106 rezerves daļām. T.28341855;

FORD SIERRA (2,3 dīzelis, 1986.g. izl., tumši zilā krāsā, stūres pastiprinātājs, piekabes āķis, TA uz pusgadu, ir degvielas sūkņa defekts, lēti). T.26157930;

FORD TRANSIT (1990.g. izl., 2,0 dīzelis, 9 vietas, tikko no Vācijas, Ls 500). T. 27117823;

FORD TRANSIT (2,0 gāze/benzīns, 1986.g. izl., termobūda - furgons 3,2x1,9x1,9 m, 1900 EUR). T.29478322;

KIA CLARUS (1998.g. izl., 1,8i, pirkta un ekspluatēta Latvijā, ir TA, Ls 1200). T.26017006;

MAZDA 626 (2,0 dīzelis, 1992.g. izl., ķiršu krāsā, TA līdz 23.08.08., steidzami, Ls 560, UNIVERSAL). T.26771473;

MAZDA XEDOX6 (1,6 dosh, 1994.g. izl., TA līdz 2008., pelēka, el. spoguļi, stikla pacēlāji). T.28224751;

MB C180 (benzīns, 1996.g. izl., el. logi, centrālā atslēga, Air Bag, el. spoguļi, TA, lietie diski). T.29105300;

MERCEDES (1997.g. izl., 2,5, dīzelis, mehāniskā ĀK, sudraba krāsā). T.29327602;

MERCEDES 300 (benzīns, centrālā atslēga, signalizācija, piekabes āķis, 1987.g. izl., automāts, balta, TA nav, Ls 300), var rezerves daļām. T.26198077;

MERCEDES A 160 (1999.g. izl., labā stāvoklī). T.29327602;

MERCEDES BENZ C 180 (1994.g. izl., sarkana, el. stikli, spoguļi, signalizācija, jauna TA, tikko no Vācijas, 3600 EUR, līzings). T.26465677;

MERCEDES BENZ E270 (1999.g. izl., CD, zilā metāliskā krāsā, viss elektro, ādas salons, lietus uztvērējs, lietie diski, teicamā stāvoklī). T.29100287;

mikroautobusu (kravas, MB 410D, 1994.g. izl., augstais, garais, TA, teicamā stāvoklī). T.29176829;

NISSAN PRIMERA (1991.g. izl., 2,0, TA, sarkana, Ls 350). T.29924526;

OPEL ASCONA (1987.g. izl., TA, labā stāvoklī, riepu komplekts). T.4624855, 29193518;

OPEL CALIBRA (2,0 l, 16 v, 1995.g. izl., TA, mehāniskā ĀK, el. logi, spoguļi, CD, 3000 EUR). T.29374607;

OPEL COMBO (1996.g. izl., 1,7 D, TA, balta, Ls 800). T.29924526;

OPEL OMEGA B (2,0 l, 1994.g. izl., sedans) vai maina. T. 26382500, 26412173;

OPEL VECTRA (1999.g. izl., 1,8, lietie diski, jaunas ziemas riepas, metāliks). T.27624244;

OPEL VECTRA B (2,0l, 16 v, UNIVERSAL, 1998.g. izl., TA, automātiskā ĀK, kruīzkontrole, kondicionieris, 4000 EUR). T.29374607;

RENAULT CLIO (1,2, 2000.g. izl., sarkana, 5 pakāpju ĀK, TA līdz 12.02.2009., 2300 EUR). T.29190493;

RENAULT LAGUNA (2,0i, 1995.g. izl., tumši violetā metāliskā krāsā, ABS, el. pakete, SRS, lietie diski, jauna TA, teicamā stāvoklī). T.29197810;

RENAULT MEGANA SCENIK (2000.g. izl., 1,4 i, 70 kW, jauna modeļa, el. pakete, kondicionieris, piekabes āķis, zilā metāliskā krāsā, CD, teicamā stāvoklī) vai maina. T.29414603;

SPORTBAJK HONDA VTR 1000 F (2001.g. izl., jauna TA, ideālā stāvoklī, 4100 EUR). T.26465677;

SUBARU IMPREZA (1998.g. izl., 1,6 l, balta, labā stāvoklī, 4x4 pastāvīgā pilnpiedziņa), GAZEĻ 2705 (1999.g. izl., kravas - pasažieru, 7 sēdvietas, furgona kravnesība - 1200 kg, jauna TA). T.29295935;

VW CADDI (1999.g. izl., 1,9 SDI, piekabes āķis, TA, teicamā stāvoklī, 2900 EUR). T.26771528;

VW GOLF 2 (1990.g. izl., 1,8 mono, TA, lūka, lietie diski, 5 pakāpju ĀK, labā stāvoklī). T.22017971;

VW GOLF 3 VARIANT (1994.g. izl., 2,9 D, jauna TA, Ls 1050), AUDI 100 2,0 AVANT (1985.g. izl., QUATTRO, Ls 580). T.29139730;

VW GOLF 4 (1,6 SR, 1998.g. izl., teicamā stāvoklī, 5 durvis, el. pakete, ekonomiska, 6 l/100 km, kondicionieris, tumši zilā metāliskā krāsā). T.28742955;

VW JETTA (1989. - 90. g. izl., 1,8 l, inžektors, kondicionieris, TA līdz 30.06.08., lēti). T.27829173;

VW PASSAT (1,8, 1989.g. izl., TA līdz 06.2008., stūres pastiprinātājs, M+S, imobilaizers, piekabes āķis, miglas lukturi, Ls 490). T.22345545;

VW PASSAT (2001. g. izl., 1,9 TDI, zilā krāsā, kondicionieris, piekabes āķis, 7900 EUR). T.29325062;

VW PASSAT B5 (2000.g. izl., 1,9 TDI, dīzelis, 5 l/100 km, klimata kontrole, dators), VW PASSAT B5 (1998.g. izl., 1,9 TDI, el. pakete, viss ideālā stāvoklī, lēti). T.28882073;

VW PASSAT VARIANT (1,8 i, 1998.g. izl., el. pakete, relingi, ABS, Air Bag, TA līdz 09.2008.). T.29102363.

LATVENERGO SADALES TĪKLS

Cienījamie klienti!

Sakarā ar plānotajiem rekonstrukcijas darbiem tiks pārtraukta elektroenerģijas piegāde **Preiļu rajonā:**

Līvānos

1. un 10. aprīlī no 09.00–17.00

- **TP-5689** Fabrikas 4a

Rožupes pagastā

1. un 10. aprīlī no 09.00–17.00

- **TP-5661** Augšmuksti
- **TP-5688** Dreņi
- **TP-5523** Kalvāni
- **TP-5687** Lielojuri
- **TP-5525, TP-5683, TP-5557, TP-5661** Kalvāni, Stikāni, Dzalbi, Dzeņi
- **TP-5524** Stikāni

Jersikas pagastā

2. un 11. aprīlī no 09.00–17.00

- **TP-5544, TP-5651, TP-5543, TP-5692, TP-5667** Upenieki, Brūvēri, Iztekas

Tālrunis uzziņām: 80200404

Atvainojiet, ja rodas neērtības!

LATVENERGO SADALES TĪKLS

Cienījamie klienti!

Sakarā ar plānotajiem rekonstrukcijas darbiem tiks pārtraukta elektroenerģijas piegāde **Preiļu rajonā:**

Rušonas pagastā

2. aprīlī no 09.00–13.00

- **TP-2016** Tiši
- **TP-2094** Šņitkina, Berezovka, Gaileiši
- **TP-2237** Kāži, Vilcāni, Molnīki
- **TP-2404** Limani
- **TP-2422** Eisāgi
- **TP-2202** Gaileiši

Tālrunis uzziņām: 80200404

Atvainojiet, ja rodas neērtības!

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14.
Reklāmas nodaļas tālr./fakss 5307057.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

BĒRNU UN ĢIMENES LIETU MINISTRIJA

Ikviens bērns ir pelnījis būt laimīgs. Ikviens bērns ir pelnījis ģimeni – mīlošus cilvēkus, kuri rūpējas par viņu un māca dzīvei nepieciešamās iemaņas ģimeniskā vidē.
Diemžēl ne visiem bērniem ir šī iespēja. Vēl aizvien daudzi bērni dzīvo iestādēs - bērnu namos, patversmēs, internātskolās. Te par viņiem rūpējas, apkopj, māca. Taču viņiem nav paša būtiskākā – Ģimenes.
Šiem bērniem var palīdzēt, un varbūt to vari izdarīt tieši Tu. Varbūt Tu vari un esi gatavs dāvāt atbalstu un ģimenes sajūtu, atvēlot nelielu stūrīti savā sirdī un mājā kādam bez vecāku gādības palikušam bērnam, kļūstot par **audžuģimeni**.
Audžuģimene ir īpaši apmācīta ģimene vai viena persona. Šī ģimene pieņem audzināšanā uz laiku bērnu no ģimenes, kas nonākusi krīzes situācijā un nevar pati rūpēties par bērnu. Šī ģimene nevar aizstāt īsto ģimeni, taču tā var bērnam dot dzīvi, kāda tā ir ārpus aprūpes iestādes.
Audžuģimene saņem arī palīdzību no valsts un pašvaldības gan materiāla, gan psiholoģiska atbalsta veidā.
Šajā laikā Bērnu un ģimenes lietu ministrija meklē jaunas audžuģimenes. Padomā – varbūt tieši Tu vari darīt kāda bez vecāku mīlestības palikuša bērna dzīvi labāku.
Ja tā - piezvani vai uzraksti! Arī tad, ja šaubies, mēs varam aprunāties!

28.martā plkst. 10:00 Jēkabpilī, Jēkabpils rajona padomē Rīgas ielā 150a, norisēs tikšanās ar Jēkabpils rajona potenciālajām audžuģimenēm.
Savukārt tajā pašā dienā plkst.14.00 Līvānos, Rīgas ielā 77, paredzēta tikšanās ar Preiļu rajona potenciālajām audžuģimenēm.

Sīkāka informācija – Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Audžuģimeņu un aizbildņu nodaļas konsultante Latgales reģionā Inese Upe, tālr. 64623389, mob. 29402899, e-pasts: Inese.Upe@apollo.lv.

STEIDZAMI VAJADZĪGI DARBAM ANGLIJĀ UN ZIEMEĻĪRIJĀ

- pakotāji, fasētāji, krāvēji,
- virtuves strādnieki.

Dažādas vakances sievietēm.
Alga: Ls 1100-1300 mēnesī.
SIA «Regus». Licence nr. 63.
Tālr. Rīgā 67226607, mob. 22054002.

RIEBIŅU NOVADA DOME
02.04.2008. plkst. 10.30 Saules ielā 8, Riebiņos, Riebiņu novada domē, 3. kabinetā rīko kustamās mantas IZSOLI.
Tiek izsolītas automašīnas GAZ 5312 ar reģistrācijas nr. AR 4969;
KAVZ 685 ar reģistrācijas nr. CZ 6233;
ZIL 157 bez reģistrācijas numura.
Ar izsoles noteikumiem var iepazīties katru darba dienu Riebiņu novada domes lietvedībā, Saules ielā 8, Riebiņos, Preiļu rajonā no plkst. 9.00 - 17.00.

SIA «Ošukalns» aicina darbā licencētu CEĻU BŪVES MEISTARU.
Tālr. 52-37711 Fakss 52-37710, e-mails *darbs@osukalns.lv.*

VID Latgales reģionālās iestādes **Preiļu nodaļa** rīko SEMINĀRUS nodokļu maksātājiem:

Jaunreģistrētajiem IIN maksātājiem (par pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanu, VSAOI veikšanu, par ieņēmumu un izdevumu uzskaiti un aprēķināšanu, par ziņu sniegšanas termiņiem un veidlapām u.c. jautājumiem):
- **Preiļos – 3. aprīlī, plkst. 10.00**, VID nodaļas telpās, Raiņa bulv. 22;
- **Līvānos – 4. aprīlī, plkst. 10.00**, VID sektora telpās, Rīgas ielā 77.

Esošajiem un topošajiem PVN maksātājiem, kas kārto uzskaiti vienkāršā ieraksta sistēmā (par PVN maksātāja reģistrācijas noteikumiem un kārtību, PVN uzskaites kārtību; par PVN deklarācijas un tās pielikumu sastādīšanu un iesniegšanu u.c. jautājumiem):
- **Preiļos – 9. aprīlī, plkst.10.00**, VID nodaļas telpās, Raiņa bulv. 22;
- **Līvānos – 10. aprīlī, plkst. 10.00**, VID sektora telpās, Rīgas ielā 77.

BARKAVAS ARODVIDUSSKOLA
Dzirnavu iela 1, Barkavas pagasts, Madonas rajons, LV-4834, tālr.4807215
2008./2009. māc.g. piedāvā apgūt:

Izglītības programma	Kvalifikācija	Mācību ilgums	Iepriekš. izgl.
Lauku tūrisma pakalpojumi	Lauku tūrisma speciālists	4 gadi	9 kl.
Komerczinības	Tūrisma pakalpojumu komercdarbinieks	4 gadi	9 kl.
Būvdarbi	Apdares darbu tehniķis	4 gadi	9 kl.
Būvdarbi	Apmetējs	3 gadi	8 kl., 15 gadi
Miltu izstrādājumu ražošana	Maiznieks konditors	3 gadi	8 kl., 15 gadi

Skolai ir dienesta viesnīca, ēdnīca.
Audzēkņi saņem stipendiju līdz Ls 50 un ceļa izdevumu kompensāciju.
Skolā ir iespēja apgūt militāro mācību un papildus iegūt B kategorijas autovadītāja apliecību.
Iespējas praktizēties ārzemēs starptautisko projektu ietvaros.
Izglītības programmā «Būvdarbi» (apdares darbu tehniķis) uzņem arī jauniešus ar dzirdes traucējumiem.
INFORMĀCIJAS DIENA 28. martā plkst. 11.00

Ietekmes uz vidi novērtējums cūkkopības kompleksa izveidei Jēkabpils rajona Mežāres pagastā

Vides pārraudzības valsts birojs 2007. gada 17. septembrī ir pieņēmis lēmumu nr. 454 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu cūkkopības kompleksa izveidei Jēkabpils rajona Mežāres pagastā.

SIA «CMC Ozoli» plāno izveidot jaunu cūkkopības kompleksu ar 1800 vietām sivēnmātēm un 15 000 vietām nobarojamām cūkām Mežāres pagastā Jēkabpils rajonā. Cūkkopības kompleksa izveidei tiek izvērtētas un salīdzinātas divas alternatīvas teritorijas – zemes gabals «Golubovi» (kadastra nr. 56760090105) un zemes gabals «Vecdruķi» (kadastra nr. 56760080099).

Atbilstoši likumam «Par ietekmes uz vidi novērtējumu» un Vides pārraudzības valsts biroja 2007. gada 17. septembra lēmumam nr. 454 par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanas procedūru, SIA «Firma L4» ir izstrādājusi darba ziņojumu «Ietekmes uz vidi novērtējums cūkkopības kompleksa izveidei Jēkabpils rajona Mežāres pagastā», kas 2008. gada 18. martā iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā.

Ar darba ziņojumu var iepazīties:
- SIA «CMC Ozoli», Liepas 9, Brodi, Ābeļu pagasts, darba dienās, tālr. 29475739;
- Mežāres pagasta padomē, "Druvasnieki" 16a, Mežārē, tālr. 5274683, darba dienās no plkst. 9.00 līdz 13.00;
- Vīpes pagasta padomē, Neretas 6, Vīpē, darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00;
- Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, tālr. 7321173, darba dienās no plkst. 10.00 līdz 16.00;
- Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālajā vides pārvaldē, Raiņa ielā 28, Daugavpilī, tālr. 5423219, darba dienās no plkst. 8.30 līdz 17.00.

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskā apspriešana notiks š. g. 3. aprīlī plkst. 15.00 Mežāres pagasta kultūras namā, Mežāre, «Druvasnieki» 16a.

Rakstiskus priekšlikumus par paredzēto darbību lūdzam iesniegt Vides pārraudzības valsts birojā (Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045; tālr. 7321173; *www.vidm.gov.lv/ivnvb/*) 20 dienu laikā pēc šī paziņojuma publicēšanas.

Meklēju pedantiskus strādniekus, kas varētu veikt iekšdarbus un āra darbus, kā arī ar guļbūves atjaunošanu saistītus darbus Sīļukalna pagastā.
Tālr. 29299294 Kristīne.

Miniekskavatora pakalpojumi.
Rokam tranšejas ūdensvadam, gāzei, pamatiem, kanalizācijai, elektrības kabeļiem.
Cena Ls 12 stundā.
Tālr. 28614000.

IK «Amina - N»,
1. Maija ielā 4 - 2, Preiļos
piedāvā friziera un solārija pakalpojumus, kā arī anticelulīta, relaksācijas un medus masāžas.
Tālr. 26027507.

Lai sapnis balts viņa dvēseli aijā
un klusais miers ar saviem spārniem sedz...
Esam kopā ar Jāņa Jakovļeva ģimeni, BRĀLI aizsaulē pavadot.
Jaunsilavas pamatskolas kolektīvs

Atkal, zeme, tava valēna vaļā tiek klāta,
Atkal viena dziesma līdz galam izdziedāta.
Izsakām patiesu līdzjūtību Intai Balcerei sakarā ar TĒVA nāvi.
Preiļu DSAC kolektīvs

Ja jums ir ilgstošs klepus, sēkšana, smaguma sajūta krūtīs, čikstēšana, apgrūtināta elpošana vai astma.
Vai jūs smēķējat vai arī esat kādreiz aktīvi smēķējis (usi)?
Vai jūs nomoka regulārs klepus?
Vai jums klepojot izdalās krēpas?
Vai jūs reizēm izjūtat elpas trūkumu?
Vai jūs esat vairāk nekā 40 gadus vecs (a)?
Ja uz trim vai vairāk jautājumiem atbildes ir apstiprinošas, ieteicams pārbaudīt plaušas.
2008. gada 5. aprīlī, Preiļu poliklīnikā no plkst. 9.00 notiks ārsta pulmonologa konsultācija.
Pierakstīšanās: Preiļos pa tālr. 5307772, 26403866.

Lietuviešu uzņēmums bez starpniekiem iepērk liellopus.
Tūlītēja samaksa, savākšana ar savu transportu. Subsīdiju noformēšana.
Tālr. 63720046, 26980430.

SIA AIBI iepērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
Jaunas, labas cenas.
Tālr. 26142514, 29293219, 4871804, 4871185.